

fu scriptis in contrarium Capyc. Latt. consulu. 99. & succu-
bit, atque dictam primam opinionem audio in illis Tribu-
nalicis esse receptam, sed respectu ipsius successoris, ut ad
onera implenda teneatur, certum est nihil referre, an adit,
vel ne regius assensus, quatenus hereditariae vires suppe-
tant, feudi valore in illis computato.

Sequitur exinde, quod quidquid sit in terminis Juris com-
munis, circa contributionem inter haerem in feudibus;
ac illum in allodialibus ad debita defuncti, de quo plenè, ac
elaboratè Fabius de Anna consulu. 4. num. 5. & seqq. ubi plures
refert opiniones, in Regno receptum est, inter istos haere-
des contributionem aequaliter faciendam esse proportiona-
biliter pro rata valoris bonorum, siue debita contracta sint
cum assensu, vel sine, ac etiam si pro eis sola feudalia, vel
econverso sola allodialia obligata sint, Freccia de subfeud.
lib. 3. tit. de differ. inter feud. different. 13. Capyc. decif. 198.
Franch. decif. 1. num. 24. & 41. & dec. 159. Galeot. lib. 2. con-
trou. 21. nu. 29. cum seqq. Aponte de potestate Prores. tit. de
assensu res. super dote. §. 3. nu. 8. de Marin. resolut. 162. lib. 1.
Capyc. Latt. consulu. 9. num. 1. & consulu. 10. numer. 19. ac
ceteri.

Duplicem tamen ista contributionis conclusio limita-
tionem recipit, una est respectu illius successoris feudi, qui
dici non potest heres, & successor universalis in feudibus,
quod tantum haeres particularis aliquis feudi, ex pluribus,
quae Feudatarius defunctus possidebat, quia tunc, adinstar
legatarii, seu haereditis particularis, non tenetur ad onera,
Marecot. lib. 1. var. cap. 96. num. 6. late Capyc. Latt. d. con-
sulu. 9. nu. 16. & seqq. & plenius consulu. 10. num. 21. & seqq.
& per tot.

Alteri, ubi contraria accedit defuncti voluntas expressa,
vel conjecturalis, quia nempe ejus intentio sit, ut unus hae-
redum, & non alter integrum onus subsintat, quia tunc de-
functi voluntas est servanda, Franch. dicta dec. 1. n. ult. Ga-
leot. dicta contr. 22. n. 2. per tot. Apont. dict. §. 3. nu. 22. Ca-
pyc. Latt. dict. consulu. 9. & 10. & habetur in Romana Contribu-
tionis de Columna disc. sequenti.

Et idèd cum in isto casu onus solutionis debiti, de quo
erat controversia, in Testamento adjectum esset feudo Ros-
fani, ex ipso solum dicebatur adimplendum esse, nil obstantè,
quod adjectio oneris facta esset ipsi feudo, & non personae,
quia cum non verlareretur in onere realium, puta fideicommissi,
sicuti, vel simili, quod ipsum corpus feudi pecu-
riat, ad quem effectum consideratur per feudistas nullitas
dispositionis, sed in debito pecuniario, ex valore potius
quam ex substantia feudi solvendo, clarè constare dicebatur,
Testatoris voluntatem, quamvis per Testamenti scriptorem
non bene explicatam, directam esse ad gravandam perso-
nam successores, seu primum feudi, idèdque potius substi-
tuta verisimilis voluntatis, quam cortex, & figura verbo-
rum intendenda est, ut in simili Rovit. dicta prag. 4. de
feud. nu. 79. & seqq. & nu. 109. cum seqq. maxime dum in Te-
stamento continetur clausula, omni moda meliori, per quam
substitueretur actus, qui gestus dicitur eo modo, quo geri, &
substitueri potest, ut in his terminis Rovit. dicta prag. 4. n.
79. illud enim proprie dicitur onus feudi, quod tangit ipsum
feudum, ejusque onus intrinsecum, & connaturale dicitur,
ex bene deducis per Fab. de Ann. consulu. 4. num. 17. cum
pluribus seqq.

Nihil proinde referre dicebatur, quod haeres in dicto feudo
instituit non curaverit illius successorem agnoscere,
unde successio alteri proximiori delata sit, quia cum hic ve-
nire non poterit, nisi cum qualitate hereditaria, evitare
non poterat onerum superpositionem, & implementum, eo
modo quo Testator mandavit, juxta terminos dicti textus
in leg. cum a mare. Rosental. cap. 7. conel. 20. nu. 12. & seqq.
aliis enim satis de facili premiffis fraus fieri posset per collu-
sionem inter proximiorum a defuncto institutum, & sequentem
in gradu, & haec (in congressu defuper habito) veritas
reputata fuit, licet controversia ulteriorem disputationis
progressum non haberet.

ROMANA CONTRIBUTIONIS DE COLUMNA.

Responsum benevolam pro veritate datum ad petitionem M.
Comestabilis Columna cum Cardinali Columna Fratre.

Decadem materia Contributionis inter haereditas
Patrimonii feudalis, & allodialis.
Et an id procedat, ubi patrimonia sunt posita in
diversis Provinciis, vel Principatibus.

S U M M A R I U M.

- 1 Falsi series.
- 2 Debitum Feudatarii solvendum est tam ex patrimonio feudali, quam ex allodiali, & per utriusque patrimonii haereditas prorata.
- 3 Duplicitas patrimonii feudalis, & allodialis quomodo in una consideretur in ordine ad Creditores, & de concursu inter eos.
- 4 Et de duplicitate, seu diversitate patrimoniorum ob diversitatem, Provinciarum, seu Principatumum.
- 5 Contributio haereditas diversorum patrimoniorum ad solvenda debita defuncti cessat ex ejusdem expressa, vel etiam conjunctiva voluntate.

D I S C. XXII.

Hilippus M. Comestabilis Columna, Vir in Urbe magni nominis, multa possidens Castra, & bona Jurisdictionalia in statu Ecclesiastico, pluraque feuda in Regno Neapolitano, in omnibus dictis bonis Status Ecclesiastici instituit haerem Cardinalem Hieronymum ejus filium secundogenitum, in feudis vero Regni instituit Principem Buteræ primogenitum, cui deinde abique successor decedenti successit Marcus Antonius tertio genitus laicus, & capax (cum Ecclesiastici sint incapaces successione illorum feudorum), ut in Venofren. successione feudorum, & in aliis hoc edocuit. Undè cum per dicti Testatoris majores, quidam Census ducatorum 3150. pro forte ducatorum 70. m. super dictis feudis in Regno existentibus impositus esset, benevole dictus M. Comestabilis Marcus Antonius petiit responsum pro veritate, an ad aliquam dicti debiti contributionem teneretur Cardinalis aliorum bonorum haeres, juxta petitionis consensu.

Ex firmatis disc. precedenti, plana videbatur affirmativa resolutio, ut scilicet utriusque haereditis aequalis pro rata bonorum esse deberet contributio, quamvis fuerit una tantum bonorum specie debium esset impositum, maxime quia non unus, vel alterius occasione impositum erat, sed ex causa indifferenti concernente obligationem personalem utriusque patrimonii possessoris, & sic omnia bona, pro dotanda scilicet filia, ac etiam quia licet Census super illis feudis, tamquam super feudo certo impositus esset ad satisfaciendum Apostolicis Constitutionibus super forma creandi Census, erant tamen omnia bona pro ejus solutione obligata, quod non implicat, ut bene Franch. dec. 159. n. 8. Cenc. de Cens. qu. 41. nu. 9. & per tot. Mant. dec. 302. num. 10.

Et licet in Feudatario tamquam misce deure duplicitas patrimonii, ac duplicitas haereditis, paganici scilicet, & militaris, quorum distinctio datur ita ut Creditores, unus patrimonii intuitu, vel occasione contrahentes, non concurrant cum aliis alterius patrimonii, juxta terminos text. in l. si certarum. §. Julianus. ff. de milit. ar. restam. ubi DD. de quibus Fab. de Anna consulu. 4. n. 9. Rovit. dec. 45. n. 3. & 4. Salsad. in Lacerint. p. 1. c. 9. n. 48. & seqq. & p. 2. c. 12. num. 68. & seqq. attamen cessat ratio intuitus particularis, cum debitum sit indifferens ac etiam quia ubi bona paganica, & militaria sunt in eodem Regno, receptissima est dicta aequalis contributio, nulla facta distinctione occasionis, nisi agatur de onere merè real. & intrinseco unius, & non alterius rei, ut late Fab. de Anna d. consulu. 4. & ceteri in precedenti discursu.

Difficultatem tamen non levem in hoc resultare confide-
rabam ex patrimonio diversitate in diversis Provinciis, vel Principatibus existentium, cum omnes auctoritates allegatae in precedenti, supponant existentiam bonorum utriusque qualitatis in eodem Principatu, nec de facili de-
ducant ad alios terminos, in quibus dici posse videtur, patri-
monia consideranda esse tamquam omnino diversa, & sepa-
rata; licet enim intuitu bonorum in diversis locis, & provin-
ciis non constituit patrimoniorum diversitatem, l. Juris-
peritos. §. Cum oriundus. ff. de execut. suor. Roman. consulu. 81.
Quia haereditas cujusque hominis, tamquam persona ficta
ipsum defunctum representans, semper in jure nostro in
singulari numero enunciat, l. hereditas 61. ff. de acqu. rer.
dom. l. 1. §. Sevolus. ff. si is, qui testamentum liber esse iustus
erit, cum concordant. ac etiam, quia fictio non potest operari
ultra veritatem, neque productum esse magis, quam produ-
cens. Undè sicut persona vera defuncti una erat, ita esse
debet persona ficta, quae illam sub nomine haereditatis re-
presentat, maxime ad effectum eris alieni, cum debitoris
persona obligata non possit Creditoribus prajudicare, ac
ei tollere jus, quod habent quæsitum ad omnia ejus bona, ubi

ubi praesertim cessat ratio particularis contemplationis per
Creditores habitæ in bonis unius, & non alterius patrimo-
nii, seu unius, & non alterius negotiationis, ut in materia
Salsad. loc. cit. & Rota decif. 228. num. 34. & 35. part. 8. rec.
decif. 131. num. 24. & seqq. part. 9. & coram Rojas decif. 268.
nu. 20. super quo puncto nihil statuumdum duxi, cum de illo
non ageretur.

Attamen id percipit commodum, & favorem Credito-
rum, quatenus haeres unius patrimonii obijciat, quod con-
tra eum non competat actio, secus quoad ipsos haereditas
interse, quia ubi non in omnibus bonis pariformiter eod-
dem jure communi succeditur, sed diversa est causa suc-
cessionis unius, i.e. alterius patrimonii, tunc defunctus di-
citur constituere duas personas omnino diversas, idèd
quod duos habere potest haereditas, ac duas habet diversas hae-
reditates, ut late deducitur apud Bellon. jun. de jur. acrese.
c. 10. q. 24. Merlin. dec. 333. num. 34. & seqq. Rojas decif. 157.
num. 8. & bene d. decif. 228. numer. 24. & seqq. part. 8.
& conferunt quae habentur in Massien. locutionis pro
Principe Ludovico, sub tit. de jur. fidei. & foro comper. & hic
videbatur casus, quia in feudis Regni diverso jure succeditur,
quàm liberos Status Ecclesiastici, cum illa ex lege
investituræ, ac legibus particularibus non deferatur, nisi
certo generi personarum, haec autem sint merè haereditaria
ad omnes transmissibilia.

Verum ista consideratio negere non videbatur, quia d.
conclusio, per quam distinguuntur patrimonia, procedit,
ubi diverso jure ex potentia Status succeditur, etiam con-
tra defuncti voluntatem; secus ubi diversitas pendet à vo-
luntate morientis, ut in praesenti, quia nisi ipse disposuisset,
etiam primogenitus successisset aequaliter in istis bonis Sta-
tus Ecclesiastici, & ratio diversae successionis feudorum
non tollit rationem contributionis, nam etiam ubi feudalia,
& allodialia sunt in eadem provincia, adhuc diverso
jure succedunt, & tamen locus est contributioni, ad quod
etiam conferunt quae habentur in Romana contributionis
de Censis, hoc ed. tit. ad materiam Bullae Baroniæ.

Ex alio autem potentio in motivo ponderabam posse du-
bitari contra M. Comestabilem feudorum successorem,
quod nempe data etiam regula contributionis, illa limita-
tur ex contraria defuncti voluntate, ut in precedenti etiam
discursu deducimus habentur, dictamque voluntatem sufficere
etiam conjecturalem, & praesumptivam, firmam in spe-
cie Capyc. Latt. consulu. 9. & 10. & Galeot. lib. 2. controu. 21.
& 22. Satis autem defuncti voluntas colligebatur ex modo
disponendis, cum primogenito feudorum successore, nihil
de bonis Status Ecclesiastici relinquere voluit, sed illud pa-
trimonium in Regno existentibus, quale quale sit, & cum suis
oneribus, forte neque in eo illum instituitur, si potuisset
non relinquere, ut plures facti circumstantiae suadebant,
itaque voluerit ista patrimonia omnino separare, ac pro di-
versis habere, & ex hoc motivo potius quam ex primo,
quamvis non omnino determinate, respondi aliquam habe-
re difficultatem contra requirentem.

Aliqua verò ad materiam contributionis inter plures
Successores in casu peregrino habentur infra ad materiam
Bullae Baroniæ in d. Romana Contributionis de Censis.

ANNOTAT. AD DISC. XXI. & XXII.

Super hac materia contributionis inter plures haereditas,
feudalem, & allodialem, siue inter plures successores
diversorum patrimoniorum, aut diversorum majoratum,
videri poterunt ea, quae habentur infra in Annot. ad disc. 89.
necdem pluries reputatur; atque ad idem conferunt quae
habentur sub tit. de Credit. disc. 1. tit. de Haeredit. disc. 31. tit.
de Legat. disc. 52. & tit. de Success. disc. 3. & 9.

Et quod etiam in ipso genere feudorum adhuc detur
diversitas patrimoniorum pro diversitate Principatumum
conferunt quae habentur tit. de Jurisd. disc. 90.

ROMANA DONATIONIS SCUT. 30. m. PRO CARDINALI SABELLO PERETTO TUNC ABBATE, CUM PRINCIPE BERNARDINO SABELLO EJUS PATRE.

Causa decisus per A.C. pro Cardinali.
Census, vel creditum acquisitionem per Feudatarium
super feudo per ipsum possessore, an extinguitur;

vel potius subsistat, & coque defuncto spectet ad
ejus haerem allodiamalem.

Vel saltem Haereditarij allodiali debeatur dicti
census, vel crediti extincti summa aequalens
tamquam melioramenti pretium.

Et de confusione actionum ejus, qui est creditor
Feudatarii defuncti, & succedit in feudo, &c.

S U M M A R I U M.

- 1 Falsi series.
- 2 Agens ad observantiam contractus correlative docere debet de implemento ex parte sua.
- 3 Renunciatio facta successioni feudi, vel fideicommissi ad favorem alicujus non obstat renunciati, vel renunciatori, vel ejus haereditis amplius non interest, quia sit incapax.
- 4 Renunciatio feudi ad favorem incapax, an teneatur pati, quod hic percipiat feudi commoditatem, & emolumentum.
- 5 Observantia est interpret contractuum, & voluntatis contrahentium.
- 6 Feuda Regni Neapolitani magis regularia à legibus Regni, & illorum Sapientum interpretationibus, quam à Jure communi feudorum.
- 7 Census super feudo acquisitus titulo allodiali per Feudatarium, an extinguatur ratione incompatibilitatis, vel adhuc subsistat.
- 8 Census pertinet ad haerem, vel possessorem rei debitoris, an restituta haereditate, vel evicta re reviviscat.
- 9 De duplici patrimonio feudali, & allodiali concurrente in Feudatario ad evitandam dictam incompatibilitatem.
- 10 Melioramenta facta in feudo, an & quomodo spectent ad successorem in allodialibus.
- 11 De contributione utriusque haereditis feudalis, & allodialis ad debita Feudatarii defuncti.

D I S C. XXIII.

Maria Felici filiae Princeps Perettus, ultra condignam
dotem ei constitutam pro matrimonio contracto
cum Albani Principe Bernardino Sabello, intuitu ampli-
simae renunciationis, tam pro se quam pro ejus filiis, factae
ad favorem Patris, & Abbatis Francisci Fratris, qui postea
fuit Cardinalis de Montalto nuncupatus, de bonis feudali-
bus, & allodialibus, & quibuscumque juribus, & successio-
nibus, intra, & extra Statum Ecclesiasticum, & successio-
nentibus, donationem fecit scilicet 30. m. post ipsius Principis
donatoris, ac dicti Francisci filii, & Fratris respectu mor-
tem praestandis. Undè sequuta morte patris, cuius fuit ha-
eres universalis in allodialibus dictus Franciscus filius, cum
hic mortuus haereditatem instituisset Abbatem Paulum Sabel-
lum ex praefata Sorore Nepotem, postmodum ad Cardina-
larum apicem quoque evehum, dictaque Maria Felix haere-
dem instituisset praefatum Principem Bernardinum Virium,
siste pulsare cepit coram A. C. ejus filium, tamquam dicti
Cardinalis de Montalto haerem, ad solutionem dictorum
scilicet 30. m. quorum dies jam cesserat, & clarè fundatam dice-
bat ejus intentionem in publico, & liquido instrumento fa-
ciente probationem probatam.

Ex parte verò rei conventi, Ego, qui ejus iura tuebar, rep-
licabam, donationem praedictam factam esse intuitu, &
contemplatione renunciationis, & quatenus illam servare,
eique acquiescere, idèdque sibi obitare defectum adimple-
menti, cujus exceptio in quocumque iudicio quantumvis
executivo, & privilegiato admittitur; agens enim ex contra-
ctu correlative continere implementum hinc inde, do-
cere prius debet de parte sua implevisse. Gallef. de oblig.
Camer. p. 4. l. 1. n. 7. & seqq. ubi Zacch. n. 87. & seqq. Cavaler.
dec. 307. & 338. Greg. dec. 261. Rot. decif. 7. p. 1. recent. cum
concord. per addens. ad dec. 542. p. 4. rec. tom. 3.

Tantum autem abesse dicebam doceri de implemento,
quod imò constabat de contraventione, dum dicta renun-
cians veniens contra renunciationem, obtinere paternam
successionem in Principatu Venetia, & Comitatu Celano,
aliquae feudis in Regno existentibus, etiam vivente jam
fratre renunciatorio, & cum feudis quoque occupaverat
multa bona allodialia intra eorum fines existentia, prout
sunt quaedam montanae, molendina, domus, & alia praedia.
Econtra verò ex parte actoris dicebatur feudorum suc-
cessionem nullum causasse, vel causare prajudicium fratri,
vel

vel ejus hereditibus renunciatis, stante ipsorum incapacitate ratione status clericali, qua in capacitate accedente, juris regula est, feuda, vel bona hujusmodi non censi sub renunciatione comprehensionis, ex deficiente verum illi voluntate, tam renunciationis quam renunciatarii, quem censetur renunciationem acquirere voluisse, ut sibi, & suis profit, non autem ut Domino, vel remotionibus non contemplatis locus fiat, juxta magis frater theoricam Bar. in l. qui Romae, s. duo Fratres, n. 24. ff. de verb. oblig. & cons. 58. quam esse communiter receptam fuitam Peregr. Bet. Cyriac. Fulgin. Rot. Romana, & ceteri cumulat in Mantua feudi, seu Bonorum, hoc tit. & in tit. de renunciationibus in Romana, seu Urbevetana successione, & in Romana Fideicommissi de Svecetia. Eo magis quia hanc voluntatem a jure subintellectam, expressit idem frater verum declaravit, dum in controversia inter dictam fratrem, & remotiones conjunctos, forori potius super dicta successione, assensum, assistentiam, & auxilium praestitit.

Et quidem respectu disorum feudorum, ex praemissis rationibus admittitur responsonem tamquam veram, sed per modum morivandi dicebam, id quidem bene procederet respectu successione in ipso corpore feudi, cuius renunciatarius erat incapax, legit autem quoad ejus pretium, seu fructuum, & emolumentorum commoditatem, quorum est capax ille, qui esset feudorum incapax, ex deductis in Triburtina Calstrorum, & in Romana, seu Status Ecclesiastici Infeudationum hoc eod. titulo.

Quod claris procedit dicebam ex ejusdem Principisse declarata voluntate, dum assensum praestitit, ut dictus ejus frater, quamvis incapax, tenent, & administrationem haberet, & ad omnimodam commoditatem feudorum donec vixit, observantia enim dicitur optima interpret, non solum legit, sed etiam contractuum, & voluntatis contrahentium ex deductis per Barbo. in l. post dotem, n. 47. & seq. ff. solut. matrim. & plene aliis voluntatis in terminis interpretationis contractuum, & voluntatis contrahentium habetur per Rot. dec. 199. n. 12. & 13. p. 10. & 323. n. 13. p. 11. rec.

In hoc autem motivo non multum immoratum fuit, quia cum alia longe clariora suppetere, praesertim ubi peculiaris materia hujusmodi feudorum Regni non est adeo magnis, cum ut alias infirmatum est, tota ferè pendere videatur potius ab illis legibus particularibus, vel illorum Sapientium interpretationibus, quam a jure communi feudorum. Idcirco lapsula exceptione, non implementi respectu feudorum, dicebam illam obstat respectu alodialium, quorum non dubitabat Cardinalem renunciatarium, ejusque heredes esse capaces.

Instituti scribentes pro adore super excludenda contraventione ex capite ignorantia, quod scilicet Principissa ejusque ministri, in ademptione possessionis, & fructuum conceptione post mortem Cardinalis, ignorassent quanam essent alodialia, omniaque credidissent feudalia; facili tamen negotio replicabam profrus inanem fuisse laborem adhiberi super hoc puncto, in quo adeo infudaverant scribentes cum aliquo laborioso auxiliorum, quoniam possessio, seu non dimissio cum fructuum restitutione, non deducebatur tamquam contraventione pro inveniendae caducitate, ad quem defectum ignorantia proderet, sed deducebatur tamquam defectus implementi, de quo prius actor ostendere debet, dimittendo scilicet dicta bona, & fructus perceptos, ex quibus etiam creditum ab Actore praesentum, erat illiquidum, unde cum hoc fundamentum congruum non haberet responsonem, & bona alodialia, quorum fructibus actor poterat, essent longe majoris importantis, ideò à causa prosecutione abstinuit, & Juxta rot sententiam absolutionem concessit.

Occasione vero discutendi, quanam essent bona alodialia ad dicti Principis Pererit feudatarii defuncti alodiallem hereditatem spectantia, discussum fuit, an census seu. 250. m. super hujusmodi feudi pro illis emendis impositus ad favorem Cardinalis senioris de Montealto, qui erat dicti Principis germanus frater, ac per Cardinalem eodem Principis donatus fuerat, adhuc subsisteret, atque ad dictam hereditatem alodiallem spectaret, & pro affirmativa probanda, ne aliorum dicta transcriberentur, allegata fuit plena individualis resolutio 21. lib. 2. de Masin, bene probantis pignus, vel hypothecam super bonis propriis alicui resolutioni subiectis posse consistere, ac per actum, donec durat dominium, propter incompatibilitatem, ut unus, & idem sit debitor, & creditor, quoad servitatem habeat in re propria,

qua incompatibilitas adhuc evitabilis videtur propter dupliciter personam, quam unus, & idem representare potest, ut late post Molin. Cafanata, & alios probat in consimilibus terminis possessores majoratus Salgad. in Lalyrin. part. 2. cap. 7. num. 26. & 27.

Saltem habitualiter, itaut interim non moriamur, sed dormiat, ac sequuta resolutione domini ipsorum bonorum, ex qua resultabat incompatibilitas, reviviscat tamquam à somno, non tamquam à morte, ut in creditore, qui revocabiliter delata fuit hereditas debitoris, vel in creditore censuario, qui etiam revocabiliter rem censitam acquisivit, ut hereditate restituta, vel reiecta, idem census reviviscat, probant auctoritates cumulate per Marin. & Salgad. ubi supra, & admittit Rota dec. 278. par. 5. rec. repetita post Cenc. de Cens. dec. 530. dec. 297. part. 10. & dec. 6. par. 17. recem. cum aliis per addent. ad Buratt. dec. 645. num. 16. & 17. nisi ad actum talem processum esset, per quem formalis extinctio jam sequuta dicitur, quia tunc de privatione ad habitum non datur regressus, ut in d. dec. 297. part. 10. & 6. p. 11. & habetur in Romana reviviscit. centium hoc tit. ad materiam Bullae Baronum.

Et licet non improbabilis videtur dubitanti ratio excitata apud Marin. d. res. 21. num. 14. quod scilicet praemissa procedant, ubi jus possessoris omnino resolvitur, itaut feuda ejus morte, dominium transeat ad diversam personam jure proprio independentem ab eo, qui est creditor; fecus autem in hujusmodi feudis Regni habitentibus qualitatem hereditariam, per quam illorum successor in omnibus defuncti creditorum repraesentare dicitur, perinde ac si ipse viveret, cum haeres dicitur dominus, & possessor nomine defuncti, unde propterea non tollitur obiectum incompatibilitatis.

Attamen ultra responsonem datam per Marin. quod scilicet haeres habet corpus feudi jure proprio independentem, & contra defuncti voluntatem, juxta dec. prim. Franchi, quae responso parum tuta videbatur, quia si successor possidet corpus feudi jure proprio independentem à defuncto, etiam contra ejus voluntatem, possidet tamen pretium feudi dependentem à defuncto, & tamquam ipsum vere repraesentans, unde propterea adhuc subsistit incompatibilitas, quod idem fit debitor, & creditor.

Dicebam meliorem pro meo judicio responsonem resultare ab omnimoda distinctione patrimoniorum, quae datur in feudatario, tamquam milite habente duplex patrimonium, ac duplicem omnino diversum haereditem, paganicum, scilicet, & militarem, seu castrensem, & inter quae patrimonium, tamquam distincta dici possit inter creditor, & sic census praedictus acquisitus patrimonio paganico, rectè per hujus patrimonii haereditem possideri potest super feudis ad omnino diversum patrimonium spectantibus, itaut jus possessoris considerati tamquam repraesentantis patrimonium feudale, dicatur omnino resolutum, eodem modo, quo defuncto possessore feudi pacti, & providentia, omnino separata remaneat jura, & credita spectantia ad patrimonium alodialle feudatarii morientis, seu defuncto possessore fideicommissi, vel majoratus remaneant illaesa, & praeservata jura propria, idemque de possessore beneficii cum similibus. Et haec ratio dupliciter, ac omnimode diversitatis patrimoniorum solidior credebatur pro tollendo obiecto.

Præterea, ubi etiam super praemissis aliqua subsesse posset difficultas, illam percutere dicebam vitam, & durationem ipsius contractus censualis, propter cursum fructuum, alioque effectus inde resultantes, unde quidquid esset de praedictis, adhuc tamen ad effectum de quo agitur, omnis difficultas cessabat, quia saltem aequivalens summa dicti census, seu ejus fortis, debita erat per successorem feudi patrimonii alodiali, tamquam pretium melioramentorum, quae ubi sunt extrinseca, & separabilia, spectant in dominio ad haereditem alodiallem illarentem, ubi verò sunt intrinseca, & inseparabilia, pertinent ad eundem haereditem alodiallem jure crediti quantitas pro ipsorum melioramentorum valore, nisi de animo donandi feudo, ejusque successoris consistat, ut luculetè probat de Marin. d. res. 21. num. 24. & seq.

Motivabant doctè aliqui in eum pro hac parte scribentes de confusione actionum, quod scilicet cum Principissa creditrix ex causa dictae donationis esset haeres in feudibus Principis Patris, & debitoris, ita inducta esset actionum confusio: verum ego advertebam motivum non subsistere in

in totum, sed solum pro vitili regulanda proportionabiliter ex quantitate bonorum utriusque patrimonii, quoniam quidquid certent DD. circa debita contracta per feudatarium defunctum, an solvenda sint per successorem feudorum, vel per illum alodialium, de quo plenè Fab. de Ann. conf. 7. ubi varias opiniones refert, in Regno receptum est, debita aequaliter juxta vires, & proportionem bonorum, spectare ad utrumque haereditem cum aequali concursu, & contributione, nulla facta distinctione, an super una, vel altera bonorum specie imposita, vel unius, vel alterius patrimonii occasione contracta, ut per eundem Fab. de Ann. d. conf. 4. Apont. conf. 13. & 52. lib. 1. Franch. dec. 559. & 704. Cypri. Latr. cons. 9. & 10. & habetur actum in Romana Contributionis de Columna, & in Rossanen. seu Romana hoc eod. tit. unde propterea neque intrabant termini text. in l. seu militi, ff. de compensat. cum concordant.

S U M M A R I U M.

- 1 De compatibili concursu plurium personarum diversarum in una materiali.
- 2 Quo nomine, vel cum qua persona feudatarius facere voluerit acquisitionem.
- 3 Quod refert acquisitionem factam esse ex una, vel ex altera persona.
- 4 An census extinguatur, si creditor efficiatur dominus fundi censiti.

ANNOTAT. AD DISC. XXIII.

De isto compatibili concursu plurium personarum formalium, in una, eademque persona materiali, pro respectu diversitate, quamvis ipsa persona inter se sint incompatibiles, puta creditoris, & debitoris, emptoris, & venditoris; mandantis, & mandatarii; superioris, & subditi, cum similibus, habetur nimium frequenter actum in omniferi materia, & praesertim sub tit. de credit. disc. 3. n. 30. 47. & 49. sub tit. de herede, sub tit. de cambiis, & alibi plures, ac etiam ad idem conferunt ea, quae habentur supra, in add. ad disc. 2. super compatibilitate, ut quis esse possit feudatarius, & Baro alicujus Castri, vel loci, & tamquam subditus sui ipsius, more aliorum privatorum esse possessor aliquorum bonorum jure privato, quoniam, ut alibi dictum est, praesertim disc. 29. num. 8. feudum reputatur corpus intellectuale, sive, ut feudicia dicunt, homo mutus, & surdus, aliaque membra impedita habens, ideòque habet dominium, & possessionem jurtum, sed non habet exercitium, quod explicatur per organum feudatarii tamquam ejus curatoris, vel administratoris; Et propterea non prohibetur habere patrimonium, & jura propria contradistincta; Quod etiam a paritate rationis congruit haereditati beneficiato, sive possessore fideicommissi, vel majoratus, aut possessore beneficii Ecclesiastici, cujus ratione ipse tamquam privatus, sit subditus ipsi, atque sibi ipsi solvit decimas, ut advertitur sub tit. de decimis, & habetur etiam sub tit. de pensionibus quatenus possit esse titularis, & censuarium commoditatis pensionis super eodem beneficio à se possessio.

Quinimò dari potest etiam in eodem genere personarum formalium, sive intellectualium, eadem pluralitas, idemque concursus incompatibilis inter eas, quia nempe unus, & idem sit possessore plurium feudorum, vel dominiorum jurisdictionalium, sub diversis nominibus, juxta ea, quae habentur sub tit. de jurisdictione, disc. 90. vel possessore plurium fideicommissorum, & majoratum, juxta ea, quae habentur infra, disc. 89. cum similibus; Eodem modo, quo potest quis esse possessore plurium Ecclesiarum Cathedralium, & Metropolitanarum, vel plurium Regporum, & Principatum, tamquam tutor plurium pupillorum diversa patrimonium habentium, abique eo, quod unum cum altero connectat, ex deductis sub tit. de praesentibus, disc. 1. cum pluribus seq. & 29. cum similibus.

Questiones igitur in hoc proposito esse solent voluntatis potius, quam potestatis, quando feudatarius acquirit bona, vel jura existentia intra fines feudi, vel contra illud competentia, ut praesertim sunt census, vel alia onera, juxta casum praesentis controversiae, an scilicet illi agere voluerit in ratione melioramentorum praesertim intrinsecorum, seu indivisibilium, ut feudi conditionem meliorem efficeret, vel potius in ratione privata, ut remaneat creditor tamquam tertius, ad instar eorum, quae habentur sub tit. de credit. disc. 7. & de censibus, disc. 29. circa cessionem reportatam per fidei-juratum, vel per tutorem, seu alium administratorem contra principalem debitorem, vel contra personam administratam, an sit in ratione extrinseca, vel translativa,

Id autem nimium refert eo casu, in quo resolvatur jus feudatarii, vel possessoris, sive quod eo durante, adhuc pro jure creditorum, seu ad alium effectum teneatur reddere rationem de fructibus, tam scilicet, ut census, vel aliud jus fructiferum, cui feudum subiacebat, adhuc vivat, & producat fructus, vel è converso remaneat extinctus, & resolutus, cum sit simplex creditum, sive in meliorationem intrinsecam, cujus detractio solum conceditur ex aequitativa actione, vel exceptione de in rem verio, ex deductis in materia melioramentorum, infra, disc. 27. & sub tit. de legitim. & de tract. disc. 35. & sic quoad detractorem fortis, non autem quoad cursum fructuum tam durante jure feudi, quam eo resoluta, dum ita remanet creditum pecuniarium.

Super hoc autem statui non potest regula certa, & generalis, cum sit quaestio facti potius, quam juris, utpotè voluntatis, decidenda ex facti qualitate, & circumstantiis, ideòque intrat idem, semper opportuno, pluries repetitus error, procedendi cum generalitatibus, sive applicandis quilibet, quae casibus illas decisiones, vel doctrinas; quae de aliis casibus diversis loquuntur.

Posita item ista diversitate personarum, quae finguntur omnino distinctae, non intrant ea, quae habentur sub tit. de censib. disc. 28. super extinctione census, eo ipso, quod creditor efficiatur dominus fundi censiti, vel è converso debitor succediti creditori, quoniam ita census adhuc remanet vivus, & fructifer, idque nimium referre potest etiam durante jure feudi pro jure, & interesse tertii, ad instar eorum, quae habentur eod. tit. de leg. & de rerr. super non amissionem legitima ob non confectum inventarium, quamvis haeres de proprio teneatur ad debita, & legata, etiam ultra vires, cum similibus.

Deiis autem, quae concernunt materiam renunciationis ejusque resolutionis, habetur actum in sua materia sub tit. de renunciat. disc. 1. 4. & 5. & in aliis; & de materia contributionibus, jam actum est in praecedentibus.

NEAPOLITANA FEUDI. PRO MARCHIONE CORSO

Discursus pro veritate extra Curiam.

In feudis non datur simulatio, neque intrat regula, plus valere, quod agitur, & sed attenditur nudum factum, illeque dicitur Feudatarius, sub cuius nomine quaesitum fuit feudum, quamvis de aliena pecunia, & animo acquirendi pecuniae domino.

Feuda, an sint de melioribus, vel pejoribus bonis, quomodo aestimantur, & an pupillo expediat vendere feudum, ut ex pretio acquirat annuos redditus majoris fructus,

S U M M A R I U M.

- 1 Facti series.
- 2 In feudis non habet locum simulatio, nec procedit regula, plus valere, &c. sed spectatur nudum factum.
- 3 Unde emens feudum de aliena pecunia, & animo illud acquirendi domino pecuniae, nisi domini directi assensus accedat, ipse dicitur feudatarius.
- 4 De requisitis ad validam alienationem bonorum pupilli.
- 5 Feudalia aestimantur minus alodialibus, quia servitus feudi, aliaque ejus onera minus de valore.
- 6 Contrarium, quod declaratur, & quomodo aestimetur in casu Status Ecclesiastico, & quomodo in Regno Neapolitano.
- 7 Ad metiendam utilitatem pupilli in alienatione bonorum, non solum spectanda sunt ipsa bona alienata, sed alia, quae ex divisione patiantur detrimentum.
- 8 Ratificatio alienationis, an, & quando inducatur per minorem factum majorem.
- 9 Pendente impugnatione actus, potest quis citrare ratificationem percipere emolumenta actus impugnat.

D I S C. XXIV.

Portia Gambacurta emit feudum Millizanis, & post annos 19. declaravit illud emisse de pecunia Petri Gambacurtae, qui tamquam ejus procurator in dicta emptione intervenerat, proindeque promissit illud cedere dicti Petri hereditibus, vel per se ipsum nominanda, prout deinde de Petri mandato cessit Camillo Severino, qui deinde illud

illud cessit Petro juniore dicti Petri senioris pronepoti ab eodem heredi instituto, cum onere substitutionis ad favorem descendendum de familia.

Tutor dicti Petri ad huc pupilli, cum Regio assensu, & decreto M. C. V. vendidit hoc feudum Curtis, à quibus devenit in Principem Conche, à quo demum immediate, vel mediate titulo emptionis devenit in Marchionem Cornisum Florentinum, à quo Franciscus Gambacarta Petri junioris fratris, & Petri senioris hæres fideicommissarius illud vendicare prætendebat, tamquam male alienatum; Cumque Marchionis defensor ejus allegationes ad eum transmississet in Urbe commorantem, iste se consuluit, ut pro veritate significarem, quid sentirem.

Multa extra causæ punctum, ac necessitatem cum aliqua non commendabili superfluitate deducebantur, sed duo erant principaliora motiva, primum nempe, Petrum seniore, ex cuius jure actor veniebat, numquam fuisse feudi dominum, & legitimum possessorem, quia feudum, non ab ipso, sed à Portia emptum erat, non obstante declaratione, quod emptio facta esset in ejus gratiam, & de ejus pecunia, quia in feudis non intrat regula, plus valere, quod agitur &c. neque admittitur simulatio, sed nudum factum attenditur, undè licet idem Petrus esset ob dictam confessionem Portiæ creditor in pecunia, atamen cum non esset creditor Regio assensu vallatum, non poterat pro eo ali-quod jus, vel actio realis competere ad ipsum feudum contra tertium possessorem ementem cum Regio assensu.

Alterum, quod emptio facta per illos de Curtis à Petri junioris tutore, esset valida, tamquam cum Judicis decreto, & evidenti pupilli utilitate, undè idem actor, quatenus Petri junioris personam repræsentare vellet, non poterat adversus dictam alienationem venire, prout non posset Petrus si viveret; alia enim consistebat in facto, nec aliquem continebant articulum adnotatione dignum.

Quoad primum, dixi juris propositionem esse veram quod nempe in feudis non datur simulatio, neque intrat titulus, plus valere quod agitur &c. sed attenditur nudum factum, itaque ille dicitur feudi Dominus, sub cuius nomine concessio cantat, quamvis simulatè, & animo alteri acquirendi ille quæserit, quia res in hujusmodi contractu intervenit dicitur, nempe emptor, venditor, & Rex, qui præter assensum, & ideò quidquid emptor voluerit, non sufficit ejus voluntas, nisi accedat illa Regis, qui illam personam præstando assensum) acceptavit in novum feudatarium, ex cuius facto patet non debet habere alium sibi ignotum, ut optime Aponte concl. 45. nu. 14. & seq. lib. 2. Galeot. lib. 1. contr. 28. n. 13. Merlin. lib. 2. contr. 67. n. 17. Cypic. Lat. dec. 168. nu. 45. & seq. de Marin. ref. 38. lib. 2. & juxta hanc opinionem resolutum fuit per Rotam in una Rossana. Decimarum coram Bichio, registrata apud Marin. d. resol. 38. & impressa dec. 100. part. 9. recentiorum.

Declaratio autem facta per emptorem ad favorem ejus, de cuius pecunia, & ad cuius utilitatem facta est acquisitio, prodest ad declarandum eum pretii creditorem, necnon ad sibi tribuendam tenutam, cuius vigore Jurisdictionis exercitum, feudi, administrationem, ac fructuum, & emolumentorum perceptionem ad propriam utilitatem, etiam in Filiei, & successorum præjudicium habeat; facultas enim gubernandi, & administrandi feudum differt ab ejus dominio, & dicitur esse quid allodialè, cuius est capax etiam ille, qui fit feudi inceptor, ut per Rot. d. dec. 100. p. 9. n. 15. & seq. ac dictum est in Romana, seu Status Infeudationum, & in Tiburtina Castorum hoc eod. tit.

Sed difficultatem sentiebam circa congruam applicationem, tunc enim dicta conclusio suffragari posset, quando actor alio jure venire non posset, nisi tamquam hæres fideicommissarius Petri senioris, qui numquam fuit feudi Dominus, vel possessor, secus dum erat etiam legitimus successor, & hæres in feudalibus Petri junioris, cuius jura exerce-re poterat, undè non videbam effectum dicti assumpti, cuius disputatio in abstracto præter congruam applicationem facta controverfo, Scholasticorum, vel tyronum institutum est, non autem forensum ad hominem disputantium, proindeque totam vim consistere ponderabam in subtinenda alienatione, itaque Petrus si viveret, contra eam venire non posset, ut ita tunc actor excluderetur.

Pro validitate considerabatur, concurrere tria requisita ad pupillorum bona alienanda, nempe tutoris auctoritatem, Judicis decretum, & necessitatem, vel evidentem utilitatem, de primis enim duobus constat incontinenti ex ipso instrumento, & tertium, si non justificabatur in necessitate, verificabatur tamen in utilitate, quia cum feudum

fructaret annuos ducatos 300. ex pretio inde retracto, empti fuerunt effectus super gabellis Regis, vel Civitatis fructantes ducatos 431. Verum circa istud ultimum requisitum aliquam sentiebam difficultatem, cum ad hanc effectum procedendum non videatur cum simplici calculo arithmetico de quantitate ad quantitatem, sed inspiciente veniam alia circumstantiæ, ex quibus utilitas, vel damnum resultare dicitur, prout sunt facultas, perpetua conservatio, seu duratio, prærogative, honorificentia &c. Redoan. de reb. Eccles. non alien. nu. 20. num. 54. & per tot. Potius de sub. host. in spec. 60. num. 53. & seq.

His autem attentis punctis esse videbatur in feudaliem æstimationem, comparatione allodialium, quænam scilicet sint pretiosiora, & quomodo æstimanda.

Quod feudalia propter onera servitorum, & fidelitatis, quibus subjacent, nec non prohibitam libertatem disponendi, ac periculum devolutionis, deteriora sint allodialibus, longèque minus æstimanda pro tertia parte, & si restricta ad solos masculos pro medietate, tradit Rosenthal. de feud. cap. 9. concl. 63. nu. 8. que considerationes fortis surgere videntur in feudis Regni Neapolitani, quorum natura strictior est, quam illorum de jure communi, quæ ad solos masculos non sunt restricta. ìdem est strictiori prohibitione alienationis refertur. a Constitutione, Constitutionem Divæ memoriæ, per quam multa prohibentur non prohibita per l. Imperialem de prohib. feud. alien. per Feder. tum ex strictiori successione, quia de jure communi extenditur successio usque ad septimum gradum respectu collateralium, & respectu descendentium à primo acquirente in feudis antiquis est perpetua, in Regno autem per Constitutionem, Ut de Successionibus, restricta est ad solum tertium gradum civilem, per gratias ampliat ad quartum gradum lineæ collateralis inferioris, non autem superioris, & cum quibusdam aliis restrictionibus, & quod magis est, computata proximitate ultimi morientis, neque habetur ratio eorum, qui descendunt directè à primo acquirente etiam per masculum, quod satis asperum videtur.

Econverso, quod sint pretiosiora, & æstimanda in duplo allodialium, ita cum ista legalem habeant taxam ad 50. per centarium, juxta receptam gloriam in aurb. perpena. C. de Sacrosanct. Ecclesiis, illa sint ad duo cum dimidio, Seraph. dec. 1030. Merlin. dec. 1702. n. 57. repetita dec. 94. part. rec. ubi de feudis Siciliæ ultra Phorum, sed has auctoritates dicere incongruas, quia Seraph. loquitur de Castris Status Ecclesiastici non subjectis servituti, neque devolutioni, cum adinstar allodialium sint transitoria ad extraneos quocumque, & Merlin. loquitur de feudo Ecclesiæ, pariter dicit devolutioni non subiecto, undè non fœmel praticavi in æstimationibus Castorum factis de ordine Congregationis Baronum, quod cum dubitaretur, an essent feudalia subiecta devolutioni post extinctos hæres sanguinis, vel allodialia, & transitoria ad quoscumque, æstimatio facta est in satis diversa summa, considerato uno, vel altero statu.

Sed in specie feudorum Regni, quod ad minus æstimemur ad rationem quatuor pro centenario, testatur, etiam eo tempore alienationis attentò, Kovitus super pragm. 1. de fidei. & auctor. Memorial. post. num. 50. ac ita vidi, & nunc audio praticari; econverso, attentò eodem tempore annui redditus cum partecularibus, vel cum Regia Curia, seu Communitatibus, currere solebant ad septem, & octo pro centenario, & quod ad minus æstimarentur ad sex, idem Rovit. loc. cit. Ideoque dicta differentia praticatur, & merito, quia feuda si habent onera prædicta, habent tamen magnas prærogativas Jurisdictionis, Vassallagii, nobilitatis, & honorificentiarum, & quod magis est, durantibus hæredibus sanguinis directis (quorum beneficio in onerum acquisitione incumbere solent homines) sunt bona perpetuata, & conservantur magis congrua; econverso autem allodialia, præsertim jura incorporalia, quæ verè sunt corporalia, & imaginaria, solent facillimè evanescere, ut experientia docuit, undè satis imprudens consilium fuisse videtur alienare feudum, ut pro aliquo majori fructu acquireretur hujusmodi bonorum, seu reddituum species, & quod feudalia sint meliora, & pretiosiora in terminis feudorum Regni Rota dec. 55. numer. 14. & 15. post Merl. de licet. licet id non sit omnino, & generaliter tutum, ut in Romana legitime hoc eod. tit.

Augeri considerabam difficultate deficientis utilitatis pupilli, ex eo quod intra ejusdem feudi limites, vel in adjacentibus, pupillus possidebat quoddam conspicuum prædium nuncupatum *del Campione*, quod utique magis est fructiferum penes habentem in loco Imperium, & Jurisdic-

tionem, propter faciliorem Vassallorum concursum ad culturam, ac majorem existimationem, & reverentiam, ut frequenterissima quotidiana experientia docet; bona enim seu prædia unita magis æstimantur, l. si cui Fundus. ff. de legat. 2. eo etiam addit, quod Petrus senior in testamento prohibendo dicti feudi alienationem, subjungit, quod in eventum in quem illud pro majiori utilitate alienari contingeret, non debeat fieri alienatio nisi infirmum cum dicto prædio, & prudenter, quia bona unita magis valent, & allodialia penes feudatarium solent feudaliem æstimationem habere, licet enim dictus testator in stricta Juris feudalis censura non esset Dominus ipsius corporis feudi (cum aliis hoc casu sola ejus expressa prohibitio actum irritaret, etiam si alienans fuisset major), erat tamen Dominus pretis, & utilitatis, ut supra, ac etiam, quia tamquam prudens consilium avi, seu patris magni pupilli non erat à tutore spernendum.

Hinc propterea dicebam, non suffragari decretum M. C. V. quia illud quidem operatur presumptionem utilitatis, ac validitatis actus in dubio, sed ubi docetur de damno, seu irrationabilitate actus, factum Judicis detegitur injustum, ac Juxta dicendum est potius malus homo, quam vir bonus, qualem lex supponit, ideoque nullus remanet operatio-nis, quia præsumptio cedit veritati, Buratt. dec. 361. & 410. Rota in Romana domuncularum 26. Junii 1648. Danozetto, Romana Domus 14. Januarii, & 12. Junii 1656. Veropio, & frequenter in aliis in sua materia sub tit. de contractibus, & obligationibus.

Insuperatorem perferibentem, deduci posse Petri facti majores ratificationem ex acquirentia 49. annorum cum exactione reddituum ex feudi pretio quæsiturum, sed plurà mihi faciebant difficultatem, quæ proponebam bene ponderanda pro meliori Marchionis defensione, primò quod Petrus factus major statim impugnavit, ac litem movit, undè videndum est, an istius neglecta prosequutio apta sit ad inducendam ratificationem actus nulli desiderari videtur explicita scientia nullitatis, tam facti, quam juris, cum approbari non possit id, quod ignoratur, juxta sententiam Baldi in l. mater. C. de rei vendit. quam alii sequuntur collecti per Surd. conf. 49. a. num. 32. Gabr. conf. 62. numer. 27. & seq. lib. 2. Rota dec. 360. numer. 12. part. 6. rec. in Romana fructuum Census 14. Junii 1647. & 12. Decembris 1650. Melio, quartum prima est dec. 82. par. 10. rec. & altera dec. 58. p. 11. & in aliis, quæ est opinio receptissima in Rota, & Curia; & tertio, quod actus ex actionis ditorum fructuum non importat de necessitate approbationem, fante præcedenti contrarii animi declaratione, quia lite pendente, potest quis loco fructuum, quos consequi debet ex re sua male alienata, & per colligendam tenentia, percipere fructus pretii, ne datur inconveniens, ut utroque interim privatus remaneat, juxta theor. Bal. in l. n. 7. C. de us. Surd. conf. 102. n. 23. Gabr. de emp. & vend. concl. 4. nu. 9. Ciurr. dec. 2. per Rot. & dec. 55. n. 11. Rota dec. 300. n. 7. post Merl. de pignor. & confert. Franch. dec. 373.

Alia verò aderant bona motiva pro Marchione, sed consistebant in facto, tunc non bene dilucidato.

S U M M A R I U M.

- 1 De conclusione, quod in feudis non datur simulatio & in quibus aliis ea procedat.
- 2 An feuda sint de bonis melioribus, vel pejoribus, & quomodo æstimantur.
- 3 De contractibus pupillorum, & Communitatum.
- 4 An pendente impugnatione transactionis, vel alterius contractus, petri possit ejus observantia.

ADNOT. AD DISC. XXV.

Super conclusione, de qua initio hujus discursus, quod scilicet in hac materia feudali non intrat regula juris communis, plus valere quod agitur, quam quod simulatè concipitur, habetur pluries hoc eodem titulo, præsertim disc. 7. 30. & 106. Ac etiam à simili habetur in materia officiorum, vel similibus juriurum regalium, quæ obtinentur à Principe quoniam menturum cum eisdem regulis, tit. de Regal. disc. primo, 15. 17. 38. & 40. & Insinuat etiam sub tit. de Credito, disc. 13. n. 24. & disc. 35. nu. 44. & 45. & alibi, cum sit propositio vera, quoties casus circumstantiis non fruantur limitationem, quia nempe ejusdem Principis scientia, & approbatio accedat, juxta ea, que sub tit. de pensio. habentur in materia pensio-nis fiduciariæ, quæ televisetur in faciem unius, revera tamèn ad favorem, & commodum alterius.

De alio verò puncto, an feuda repetanda sint de melioribus. Card. de Luca, Lib. I.

bus, vel de pejoribus bonis, & quomodo æstimari debeant tam in forte, quam in fructu, habetur actum supra etiam disc. 19. & habetur quoque actum sub tit. de judic. disc. 33. n. 48. cum seqq. ubi videndum.

Deiis, que concernunt alienationes alioque contractus pupillorum, seu minorum, vel Communitatum, agitur in sua materia sub tit. de alienat. & contr. alt. prob. ubi præsertim disc. 23. agitur de ista consideratione adjacentia bonorum, ut censeatur pretio æstimabilis.

Et super questione, de qua in fine, an scilicet pendente discussione validitatis, vel invaliditatis actus, vel alterius contractus, ille, qui illum impugnat, agere possit ad adimplementum, plura colligit hinc inde Modernus de Luca ad Franch. dec. 373.

J A N U E N.

PRO STEFANO, ET FERDINANDO DE SPINOLIS.

CUM ANTONIOTO FRATRE PRIMOGENITO.

Responsum pro veritate extra Curiam.

Debita soluta per Primogenitum successorem fœdalis præcepto primi acquirenti, seu erectoris Primogenituræ, an repetantur à successoribus in ea, & transmittantur ad hæredes allodiales, & aliqua de contributo inter successores duplicis patrimonii feudalis, vel allodialis, quando cesset, ac debitum spectet ad unum patrimonium tantum.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti series.
- 2 Possessori feudi, vel Primogenituræ rescindendum est alienum solutum de proprio.
- 3 Et non habetur ratio fructuum perceptorum, & de ratione.
- 4 De pluribus questionibus cadentibus in materia debiti soluti de proprio per feuda, vel fideicommissi possessorem.
- 5 Si Feudatarius habet plures hæredes in feudalibus, & allodialibus, ad quem & quomodo spectet debitorum solutio.
- 6 Quid de debitis contractis per possessores plurium majoratum, seu fideicommissorum.
- 7 Caducatio non intrat in donatione inter vivos per prædictum donatarium.

D I S C. XXV.

CUM ab antiquo, & immemorabili tempore, Majores Joannis Georgii, ac Damiani de Spinolis, præsertim Antonius eorum pater, possiderent in liberum allodium, & abique recognitione Imperatoris vel alterius Principis, Castrum Infule Januen. Diacesis, & Castrum Variante Tortonen. cum quibusdam aliis annexis, præfati Jo. Georgius, & Damianus ab Imperatore Ferdinando primo, & successore à Imperatoribus Rodolpho, & Ferdinando secundo, & forsitan aliis, vel jure investiture, vel respectu renovationis, dicta loca recognoverunt in feudum liberum francum, & alienabile pro se ipsis, eorumque legitimis, & naturalibus liberis, hæredibus, & successoribus quibuscumque, ita tamen quod dicta Castra, & bona sapiant in omnibus naturam allodii; quodque de eisdem, dictus Joannes Georgius, & Damianus, eorumque successores liberè disponere possint, reservata solum Imperatori superioritate, & juramento Fidelitatis.

Cum autem Damianus Liviam unicam Filiam haberet, destinatam (prævia dispensatione Apostolica) in Uxorem Marci Antonii Filii primogeniti Joannis Georgii, istius matrimonii contemplatione, & causa, super dictis Castris, & bonis per eisdem Joannem Georgium, & Damianum, ex dotis, ac respectivè donationis propter nuptias titulis, ordinatum fuit fideicommissum perpetuum cum ordine Primogenituræ, hoc est Joannes Georgius sponso pater, per vim donationis propter nuptias donavit suam portionem dicto Marco Antonio ejusque filiis, & descendentiis in perpetuum, Primogenituræ ordine servato, donec ejus linea masculina duraret, injuncto onere solvendi scuta 6. m. auri, hoc est bis mille Julæ Uxori, & respectivè matri in causam restitutionis suarum dotium, alia bis mille Stephano, & reliqua bis mille Joanni Baptistæ ejusdem Joannis Georgii Filiis secundo, & tertio genitis.

Et quatenus linea masculina dicti Marci Antonii deficeret, seu non inciperet, cum eodem ordine Primogenitura in omnibus, & per omnia dicta Cæstra, & bona devenirent in Stephanum secundum genitum, ejusque lineam masculinam, qua pariter fructa, vel non incepta, cum eodem ordine devenirent in Joannem Baptistam tertium genitum, ejusque lineam masculinam, & post istam ad lineas femininarum, repetito in prædictis Stephano, & Joanne Baptistâ, eorumque liberis, & descendentibus, ac aliis vocatis eodem onere solvendi dicta scilicet, 6. m. quatenus soluta non essent, vel eam ratam, quæ remaneret non soluta, ita ut per dicti fideicommissi, seu Primogenituræ successores, conservari debeant indemnes hæredes dicti Marci Antonii pro eo quod solutum non esset, cura aliis ad rem non facientibus, dictumque Instrumentum inserto ejus tenore, de verbo ad verbum in omnibus approbatum fuit per Imperatorem Rodolphum secundum.

Georgio patri, & donatori prædecessit Marcus Antonius sponsus, per cujus obitum dissolutum fuit Matrimonium superflite Hieronymo, in quem tractu temporis devenit dictorum Calstrorum utraque portio, ex successione scilicet patris vel avi paterni, ac etiam matris, atque hinc novas investituras obtinuit ab Imperatoribus, Matris, Ferdinando secundo, & Ferdinando tertio; cuiusque dicta scilicet, 6. m. per Marcum Antonium, præfatis Julæ, Stephano, & Joanni Baptistæ soluta non essent, dictus Hieronymus ea solvit ex pecunia dotali N. suæ Uxoris, reportata forsan cessione iurium, vel accedente conventionē de subintrando in illa, cum scriptura super huiusmodi solutione sequente, communicata non fuerint.

Defuncto Hieronymo, superflitibus Antoniotto Primogenito, ac Stephano, & Ferdinando secundogenitis, quos aliorum bonorum liberorum alodialium hæredes scripsit, cum isti in ætate forsan pupillari vel minori constituti essent, & N. Uxor, ac mater respectivè de dicta summa dotali scilicet, 6. m. auri ut supra solvit, de præfatis bonis alodialibus sibi satisfieri curavit; unde dubitari contingit, an dicti Filii, & hæredes, actionem habeant contra Primogenitum dictorum Calstrorum, & bonorum feudalium possessorem pro reintegratione, tamquam de debito spectante ad Primogenituram de illis bonis solvendo.

Conclusivè loquendo, juxta laudabilem Curia Romane styliam superflua, seu levia relictam, pro dictis hereditibus alodialium contra Primogenitum, & Primogenituram, pro veritate respondendum censui, utraque legis, ac hominis dispositione in idem tendente, cum hoc videretur onus annexum ipsi Primogenituræ, ejusque occasione debitum, idcirco gravato illud solventi reficiendum, postquam adeo restitutionis evenit, ac usque ipsius gravati possessoris cessavit.

Unde refectioe per successorem in fideicommissio, vel Primogenitura, faciendâ gravat, vel fideicommissio prædecessori, seu ejus hæredi, de illo ere alieno, quod hic de suo extinxit, bene firmant Molina de Primog. lib. 1. cap. 26. numer. 10. ubi addit. Roder. de annu. reddit. lib. 24. quest. 19. n. 43. Calanar. conf. 28. numer. 1. & segg. latè Salgad. in Labyrinth. part. 2. cap. 7. ex num. 11. ad finem, plene, & doctè de Marin. lib. 2. var. resol. 21. ex numer. 6. ad fin. apud quos concordantes.

Et de gravato detrahente ex bonis fideicommissi, vel alieno hereditario, quod defuso solvit, abique eo quod aliquatio habeatur de fructibus suo jure durante perceptis Peregr. de fideic. art. 25. numer. 10. Fuler. de subst. quest. 605. latè Rota apud Burati. decis. 509. nu. 5. ubi addit. & in aliis fati frequenter, quia est hodie in Rota, & Curia conclusio plana, non admittens amplius controversiam.

Ex ea clara, & convincenti ratione plenè expensa per Marin. & Salgad. loc. citat. quod possessor Primogenituræ, Majoratus, vel feudi, consideratur duplex homo diversus, quodque facta causa restitutionis Majoratus, vel feudi, dicitur extingui una persona, & remanet solum altera propria, cui tamquam per excitationem à somno potius quam à morte, competunt omnia, que vel ante ademptionem, vel durante possessione Majoratus, fideicommissi, vel feudi competeant, vel qua situr, perinde, ac si causa prædicta redacta esset ad non causam, cum tunc huiusmodi detractio competat saltem tamquam melioramentum.

Etsi hæc procederent, etiam dictus Hieronymus Primogenitura possessor vivens extinxisset hoc debitum de propria pecunia, & cum ejus bonis alodialibus, nam adhuc transmississet ad ejus hæredes aliodiales hoc jus detrahendi ex bonis fideicommissariis, multo magis, dum id egit cum

pecunia aliena, & ut uxor in jura subintraret, atque restitutio dictæ mulieri facta est ex privilegio electionis creditori competente in bonis sui debitoris, non autem ex voluntate ipsius gravati, seu possessoris fideicommissi, vel feudi, unde propterea credebatur esse in casu dubitatio.

Triplex enim questio in subiecta materia cadere potest, ac per nostros scribentes tractari solet, quarum nulla videbatur ad hanc facti speciem applicabilis, una est super præsumpta donatione, an scilicet feudi, Primogenituræ, vel fideicommissi possessor, id egerit animo donandi, & ut hoc augmentum intrinsecum relictans à liberatione servituti, cedat ad beneficium ipsius feudi, vel Primogenituræ, & ista questio sine dubio non cadebat in presenti, dum nulla concurrebant, nec quidem remota donationis inditia, stante quod extinctio non erat facta de suo, sed potius de alieno, neque Hieronymus quando id egit, erat in hoc statu.

Alterâ questio est, an idem gravatus seu possessor, ita in jus dimissi creditoris succedat, quod translativè illud acquisisset, ad effectum, ut dicatur vivus ille idem Censu, seu alter contractus fructifer ad ejus favorem pro eum fructuum, & super hoc factis expressis DD. ut præsertim liquet apud Salgad. loc. citat. ubi quod circa repetibilitatem pecunie erogate in sortem principali non dubitatur, & neque ista questio intrabat in casu.

Tertiâ demum questio est in feudis, ubi agitur de habentibus admixtam qualitatem hereditariam, ita ut eorum successores teneantur ad onera, & debita per contributum cum hærede in alodialibus, atque defunctus duo habeat diversos successores, unum in feudalibus, & alterum in alodialibus, ut est in Regno Neapolis, ex plenè deductis per Marin. d. ref. 1. Fab. de Annan. conf. 4. Capyc. Latr. conf. 9. & 12. & omnes Regnicolas passim, ut in Romana contributionis de Columna, & in aliis sed, & tunc adesse potest aliqua difficultas, bene etiam expensa per Marin. ubi supra, de qua neque inspicere oportuit, quia neque in casu.

Ubi verò agitur, vel de fideicommissio, vel de feudo antiquo facti, & providentia, in quo successore vel iure suo independentem ab ultimo possessore, cujus hæreditariam qualitatem habere non teneatur, tunc dicta difficultas non intrat, & supra dicta regula remanet indubitata, ut in specie Marin. ubi supra, ex numer. 2. ad 13. ubi num. 1. q. advertit, in ea causa gravissima, tam ipsius quam graviorum Italiae Juris Consultorum labore, & summo studio examinata, non invenit Doctorem, qui dicat contrarium, vel quod obstaculum recipiat in feudis antiquis ex pacto, qualis erat causa hujus controversiæ.

Atque in ea questione nimium per feudistas agitata, cui scilicet incumbat onus solvendi debitum contractum per defunctum, qui plures diversos habeat hæredes, unum in feudalibus, alterum in alodialibus, sola difficultas cadit, ubi feuda habent qualitatem hereditariam, ita ut etiam feudorum successor sit defuncti debitoris hæres, ex iis, que plenè habentur per Fab. de Ann. dist. conf. 4. ubi omnes feudistarum opinionēs doctè, & elaboratè refert, & expendit, & in aliis hoc eod. tit. ut supra.

Sed ubi agitur de feudis pacti, & providentia, in quibus successor veniat iure suo independentem ab ultimo defuncto, & possessore, tunc receptivissimum est, spectandam esse causam, in quam debitum contractum fuit, si enim est ex causa alodialium, onus pertinet ad solum illum hæredem, abique eo quod feudorum successor in aliquo teneatur, & e converso si contractum est occasione feudalium, solus illorum successor tenetur, abique aliqua obligatione hereditatis alodialis, ut cæteris allegatis bene Fab. de Ann. d. conf. 4. n. 9. & n. 14. & 15. ubi quod est conclusio verissima.

Et de hac eadem distinctione in possessore plurium majoratum, qui per istum mortem in plures diversos successores transeat, cum hac distinctione, ut scilicet attendatur causa debiti productiva, ejusque solutio pertinet ad successorem illius majoratus, in cujus causam debitum contractum fuit, plenè idem Salgad. part. 2. cap. 9. numer. 20. cum sequen. & cap. 2. numer. 24. cum sequen. ac etiam habium fuit pro absoluto in Romana Contributionis de Censu 15. Junii 1665. coram Cerro, confirmata 10. Maji 1666. coram eodem, de qua causa hoc eod. tit. ad materiam Bullæ Baronum, & idcirco cum hoc debitum contractum esset ex præcepto ordinarij Primogenituræ, & in ejus causam, videbatur esse extra omnem difficultatem.

Atque aliàs Primogenituræ beneficium resolveretur in evidens maleficium & damnum, si Primogenitus teneretur de proprio huiusmodi debitum solvere, abique actione reintegra-

tegrationis post Primogenituram, seu feudum dimissum, quoniam de facili, & frequentius dari potest casus, quod Primogenitura, vel feudum emolumentum ex ejus fructione obvenit, esset longè minus, ut clarè ad sensum.

Unde succedente Primogenito in feudo novo juris Francorum, cum ipse tenetur secundo genitum refundere in sorte principali partem pretii, quod dicitur esse in hereditate alodiali, utique aperta iniquitas esset dicere, quod facta casu successio in feudi pacti onati ad favorem alterius agnati per investituram vocati, deberet hic Primogenitus remanere augmentatus de suo, quodque ejus hæreditas solvere teneretur debitum ista occasione contractum, cum similibus.

Clarissè verò, ac indubitanter præmissa procedunt, ubi dictæ dispositionis legis, accedit etiam dispositio hominis, que omnem penitus questionem dirimere videtur, ut erat in presenti, dum in instrumento erectionis Primogenituræ claris verbis sapienter dispositum, ut hoc debitum solvi debeat ab iis, qui successivè ad Primogenituram vocati sunt, abique eo quod hæredes Primogeniti defuncti ex ista causa molestari possint, sed debeat per successorem indemnes conservari, unde propterea casus videbatur omnino planus contra feudorum, seu Primogenituræ successorem, ad favorem aliorum heredum in alodialibus.

Edito isto responso, scribentes pro Antoniotto Primogenito, admittentes dictarum conclusionum veritatem, dicebant eas corripere ex defectu applicationis, stante quod onus solvendi dicta scuta octo mille injunctum esset soli Marco Antonio primo donatario, cujus vocatio caduca erat per ejus prædecessum Georgio donatorum, unde Hieronymus non substituit, & succedens jure fideicommissi, sed potius primò vocatus dicendus erat abque onere, quod ut potè personaliter, & per nomen proprium Marco Antonio adjectum, censendum non erat repetitum, ex deductis per Mantic. de conjetur. lib. 10. tit. 6. num. 9. & segg.

Sed replicando dicebatur clarum esse dictorum scribentium æquivocum, tum quia quædam iuxta terminos text. in l. unie. Cod. de caduc. tollen. intrat in legatis, vel aliis dispositis per ultimam voluntatem, quæ per donationem causa mortem hujus ultimæ voluntatis regulatur, non autem in donatione inter vivos ab initio perfecta, quamvis executio post mortem donatoris dilata esset, juxta decis. 664. Merlin. aliàs decis. 9. 7. rec. cum vulgaribus.

Tum quia, ubi admittenda esset opinio volentium donationes factas contemplatione certi matrimonii per istius dissolutionem vivente donatore, tamquam ex cessante causa resolvit, quod cessantibus conjecturis diversæ voluntatis neque subsistit, ex iis, que in sua materia habentur sub tit. de donationibus, præsertim in Parmen. pro Comite Taraseno, tunc admittenda esset resolutio in totum, unde propterea Primogenitus præterire non posset successionem præcipuam in portione Calstrorum spectante ad Georgium donatorem, sed sublata de medio donatione, æqualis esset omnium fratrum successio tamquam in bonis liberis, ex averta successione, ad Hieronymum communem patrem obventis.

Ac ulterius, quia five dictus Hieronymus esset primus, five secundus ad dictam donationem vocatus, adhuc sine dubio, onus per Marcum Antonium primum donatorem non adimpletum, ab ipso adimplendum erat, tum quia nulla concurrebat ratio, cur donator dicto oneri subijcere voluisset Marcum Antonium filium primi gradus cognatum ac magis dilectum, & ab illo eximere nepotem nasciturum, tunc ignotum, & erga quem nulla dilectio cadere poterat. Tum clarior, quia onus respicit principaliter favorem secundæ generationis, quibus dictam summam donator præfari voluit, in recompensam antiq. successio in dictis feudis, que aliàs esse æqualis esse deberet, ideoque hic effectus venit spectandus non curata persona, que onus implicare debeat, cum nil referat, an à primo, vel à secundo impleatur, ita ut videatur onus magis reale, & correspondivum ad ipsam Calstrorum successionem, quam personale.

Quemadmodum enim, patre ex causa onerosa acquirente feudum individuum juris Francorum solo Primogenito convenienti, tenetur ille communicare secundogeniti portionem integri pretii, five succedat ipse filius Primogenitus, five eo prædefuncto, primum locum in succedendo occupet nepos ex dicto filio prædefuncto, cum hoc non tollat dictæ communicationis obligationem, in qua spectatur magis persona, cui pretii communicatio faciendâ est, quam persona solventis; ita in presenti, cum dicti oneris adjecto aliud in effectu importare non videretur, nisi explicationem ita factam ab homine, illius obligationis,

quæ aliàs à lege incumberet, ac adinstar dictæ obligationis legalis. Et nihilominus, etiam primus donatorius patre superflite successisset, sibi que injunctum onus implevisset, adhuc facta casu restitutionis rei donatæ, sibi, siueque hereditati eadem actio competere ex supra deductis, unde propterea motivata remanebant profus extraneæ, nullatenus ad causam controversiæ influentia.

ANNOT. AD DISC. XXV.

Super contentis in hoc discursu, circa acquisitionem jurium, & super detractioibus competentibus resolutio feudo, habetur actum disc. proxime præcedent.

Et de materia contributi ad debita feudatarij defuncti, inter hæredem in feudalibus, & alterum in alodialibus, five etiam inter plures diversos successores diversorum feudorum, vel fideicommissorum, & majoratum, habetur actum supra, disc. 21. & 22. & in aliis, ac etiam agitur infra, disc. 89.

ROMANA CREDITI DOTALIS.

Discursus instructiois ad petitionem cuiusdam Matris genitricis.

De assensu generali competente ex gratia favore dotium super feudis in Regno Neapolitano, an & quando locum habeat, & quomodo intelligatur, & aliqua de paragio debito foemini super feudis.

SUMMARIUM.

- 1 In matrimoniis contractis per Cives Neapolitanos intelligitur præstitus assensus pro dote constituenda, & restituenda super feudis.
- 2 Etiam pro dotario, seu antepotato.
- 3 Dummodo obligatio sit expressa, secus si tacita, vel generalis, & n. 15.
- 4 Prodit in feudis omnium interconventium in instrumento dotali, cui assensus præstitus censetur.
- 5 Habet etiam locum in donationibus contemplatione matrimonii, aliisque conventionibus à matrimonio dependentibus.
- 6 Si feudi corpus inutiliter in dotem detur, quia subsistitur actus in pretio, gratia suffragatur pro dicti feudi obligatione.
- 7 An gratia suffragetur mulieri illegitima, vel spurie.
- 8 An suffragetur hereditibus extraneis viri, vel mulieris.
- 9 An comprehendat feuda quæ sita pro virum soluto matrimonio.
- 10 Prodit etiam pro assensu dote.
- 11 Quid favore dotis confessate.
- 12 Suffragatur etiam Instrumentum muni, in quod debitum dote est transfusum.
- 13 An pro interviribus, seu usuris dotalibus.
- 14 Assensus prædictus censetur concessus ab ipomet Rege.
- 15 Non procedit gratia pro mulieribus illegitimis certis casibus, neque in obligatione tacita, sed requiritur expressa.
- 16 Assensus prædictus ex gratia procedit in subsidium, non extantibus bonis liberis, & quid in feudis Dignitatibus.
- 17 Quid in feudis planis, & de tabula.
- 18 Assensus favore dote, an concedi possit post mortem Feudataris, quod declaratur, ut procedat in sola dote, & solo favore mulieris.
- 19 Quid si hæres medio tempore revocavit alienationem, seu obligationem.
- 20 Assensus prædictus concessus post mortem an retrotrahatur, & operetur ut tunc, vel ut nunc.
- 21 De Paragio competent. foemini in feudo, & que actio pro eo competat.
- 22 An competat hypotheca.
- 23 Que actio competat contra successorem universalem, vel contra tertium.
- 24 Paragium debetur ex singulis feudis pro rata, ac etiam ex alodialibus per concursum.
- 25 An attendatur valor feudi in proprietate, vel infructibus.
- 26 Paragium debetur omnibus foeminis, que succederent in feudo, si esset dividuum.
- 27 Nepoti ex secundogenito prædefuncto, an debeat Paragium, & quid in linea Collateralis.

In congressu plurium Advocatorum, & sapientum habito super discussione patrimonii ajsudam Domicelli, habentis bona in statu Ecclesiastico, & feuda in Regno Neapolitano, cum quidam ex primi ordinis magnatibus Urbis grave deturperet interesse, sibi que expeditur dicti debitoris uxorem pro ejus dotibus posse se relevare super feudis existentibus in Regno, ad exclusionem quorundam creditorum cum assensu, quilibet in tempore posteriorum istis Urbis, eos tamen vincibant ratione assensuum, atque aliqui satis materiam faciliarent; ego vero ex improvisis vocatus aliquas excitavi difficultates, licet ab eodem magister requisitus fui, ut pro negotii directione, discursum super materia assensuum generalis competentis ex gratia mulieribus, eaderum, ut cognitis difficultatibus, congrua, & opportuna sumi possent remedia, prout edicti, ut sequitur.

Præsupposito pro absoluto, quod in Regno Neapolitano per Constitutionem incipit *Constitutionem divæ memorie*, ampliantem juris communis feudorum prohibitionem derivantem ex *c. Imperialem, de probib. feud. alien. per Federicum*, non possint ab eadem Regio assensu feuda obligari pro dote constituenda, vel restituenda, quodque illa non veniant sub hypotheca legali; que dote competit, ex his, que habentur in *Romana, vel Rossanen. hoc eod. tit. Rex Ferdinandus*, Catholicus nuncupatus, gratiam concessit, per Carolum V. & Philippum II. confirmatam, & ampliatam, ut in instrumentis dotalibus pro matrimoniis contrahendis per Civem Neapolitanum, sive inter seipos, sive cum exteris, generaliter subintelligatur concessus Regius assensus super obligatione feudali pro dote constitutione, & restitutione, dummodo expressè feudalia obligentur, tam pro dote, quam pro dotario, seu antephatò, ad quod gratia fuit ampliata, ita ut non sufficit obligatio generalis omnium bonorum, sub qua feudalia in proposito non veniunt, ut *pragm. 2. & 3. de feud. ubi Rovit. Aponte de potestate Proreg. tit. de assensu Reg. super dot. in princip. ex no. 12. ad 47. & passim ceteri*, de quibus infra, quia est propositio in praxi receptissima.

Multas vero ampliationes, & limitationes ista propositio recipit, juxta difficultates, que super hujus gratia praxi, & intelligentia, per illius Regni sapientes, & ingeniosos excitata fuerunt, quarum omnium veritatem nimis longum esset examinare; quod neque occupationes concederent, si vellem; eas tamen, ut injuncto oberi satisfaciam, solum compendiosè recensebo, ut cognitio, que nam ex illis ad præsentis negotii propositum faciant, illarum examen ad veritatem, maturius cum aliorum judicio haberi valeat.

Ultra præsuppositam jam dictam ampliationem antephatam, ampliatam primò gratia prædicta, ut procedat ne dum in bonis viri, & mulieris, sed foeteri, & quorumcumque aliorum in instrumentis dotali intervenientium, quoniam assensus non est præstius personis, vel contractus simpliciter, sed omnibus in instrumentis contentis, Minadous *conf. 3.* Aponte ubi supra *Rovit. d. prag. 8. de feud. n. 4.* Merlin *contro. 58. num. 20. lib. 2. de Marin. res. fol. quoad. 28. lib. 2. n. 15.*

Ampliatum feudum, ut complectatur etiam donationes contentas in matrimonii, alioque conventiones ab eadem causa dependentes, & in eodem instrumentis contentas, quia si verum est, assensum esse concessum instrumentis, ergo omnes instrumentis partes complectitur, ut bene alii allegati Merlin *contro. 60. lib. 2. numer. 17.* sequitur de *Marin. d. res. fol. 28. num. 18.* (licet non figat pedes) *Rocus respons. 47. n. 12. & 13. tom. 1. Pramus de sepul. 44. per tot. lib. 3.*

Ampliatum tertio, ut si dotalis deditur corpus feudum in dotali, quia talis datio est nulla, sed subsistit contractus favore matrimonii in estimatione feudi, ut in dicta *Rossanen. hoc eod. tit. si pro hac estimatione dotalis hypothecavit omnia feudalia pro observantia contractus, suffragatur etiam gratia, ut sentit videtur Merlin. d. *cont. 60. num. 10. & seg. quod tamen indiget maturiori reflexione.**

Ampliatum quarto, etiam mulier sit illegitima, dummodo sit Neapolitana, seu vir Neapolitanus, *Rovit. prag. 6. de feud. Marin. d. res. fol. 28. numer. 14.* fecit si sit pupilla ex Patre Neapolitano, & Matre externa, *Franch. decif. 452. Rovit. prag. 8. num. 5.* Ampliatum quinto juxta magis receptam, ut hoc privilegium suffragatur etiam hereditibus extraneis mulieris, vel viri, Aponte ubi supra *nu. 45. & seg. Theodor. alleg. 67. n. 5. de Marin. d. res. fol. 28. n. 1.* Ampliatum sexto, ut comprehendat etiam feuda quæ sita per virum solum matri-

motio, ut adhuc heredes mulieris ob amplitudinem verborum gratia ad illa possint agere, ut probat *Marin. d. res. fol. 28. num. 2. & seg.* Septimo ampliatum etiam pro causa assensu conditionis dotalium, *Capy. Latr. conf. 29. numer. 24.* Octavo ampliatum, etiam ad dote confirmatam in his casibus confesso probat veram dorem, *Capy. Latr. d. conf. 29. numer. 25. de Marin. d. res. fol. 28. numer. 13.* Nonò ampliatum id procedere, ne dum in ipso instrumentis dotali, sed in instrumentis mutui vel alterius contractus, in quem dos transfusa sit, de *Marin. ubi supra, numer. 16.* Et est de mente omnium per *pragm. 3. de feudis, & probant allegati apud Marin. res. fol. quoad. 166. numer. 35.* ex ea ratione, de qua in sua materia sub tit. de dote, quod hujusmodi instrumentum mutui verè non sit animo novandi, & transfundendi unum debitum in alterum, sed solum ad effectum facilius liquidandi instrumentum servata forma ritus M.C.V. undè est simulatio non damnata, & criminosa, sed solum cautelativa. Ampliatum nondum a propter interesse seu usus dotalibus, *Rovit. d. prag. 8. num. 2. in fine, de Marin. res. fol. 166. n. 26. & 34. lib. 2.* Cujus contrarium subintelligat *Larrea decif. 37.* ubi agitur de interesse non convento, sed contrarium ad instar eorum, quo notatur in materia *authentes que videtur veritas, & admittitur per Rotam in Romana concorsus creditorum 24. Martii 1662. coram Cerrò, ad que conferunt deducta in d. causa sub tit. de Regal. ad materiam officiarum.* Ampliatum undecimo, ut hic assensus censuræ concessus ab ipso Rege, quod satis profecti ad plures effectus, præsertim illum, ut veniant etiam feuda titularia, super quorum alienatione Prorex non potest assentiri, *Rovit. d. prag. 2. de feud. num. 4.* Et de cuius potestatis defectu habetur etiam in *Neapolitana concorsus creditorum hoc tit.*

Limitatur contra dicta gratia, ut non suffragetur spiritibus Civis Neapolitani ex matre externa, ut supra in quarta ampliatione, limitatur secundò, ut procedat in hypotheca expressa; fecit autem in tacita legali, ne dentur duo specialia circa idem, ut ex *Camerario* notant *Rovit. in d. prag. 8. num. ultim. plenè Cappy. Latr. d. conf. 29. per tot. contrarium sustinent Anellus Amicus conf. 35. Brancatius apud Marin. d. res. fol. 28. num. 25. & seg.* led regulariter, & absolute verior videtur opinio *Camer. prout fecit de Marin. ubi supra, num. 19.* Et constat ex præfati quæ utitur Brancatius; in eodem autem casu de quo Amatus, & Brancatius ex una, & Cappy. Latr. ex altera feribentes ex objecto in eadem causa, adter expressa promissio de hypothecando in Capitulis matrimonialibus, quam promissionem decem fuit habendam esset pro hypotheca à principio, proinde que sola Capitula sufficere, licet *Strabian. jun. res. fol. 114. num. 10. & seg. vol. 2.* veli hoc privilegium competere instrumentis publico, non autem scripturæ private, quod solidam non habet rationem.

Tertio limitatur, ut hic assensus suffragetur in subsidium, aliis nempe bonis alodialibus non existentibus, *Camerar. in cap. 1. an agnatus, in fin. num. 157. Amari alleg. 115. num. 3. & seg. Rovit. d. prag. 8. num. 7. & probat videtur per Constitutionem, fratris, leges enim correcte possunt etiam ad veritatis comprobationem, vel aliarum legum interpretationem deduci, & hanc sententiam de jure post *Milanen. decif. 7. num. 53. Manent. decif. 28. num. 15. & alios tenent Rot. in Mantuana d. 6. Junii 1636. coram Cocchio* (licet nimis tute in suo casu); contractum vero strenue subsistet Aponte *d. tit. de assensu Reg. super dot. in princip. num. 15. & seg.* & hanc opinionem esse recipiendam tenet *Marin. d. res. fol. 28. num. 11.* quilibet in feudis dignitatum juxta *decif. Minad. 13.* cum ista potius transire videtur *Rovit. d. opinio Aponte. secundo loco recenset, & hanc in praxi magis receptam in Tribunalibus Neapolis audio, quamvis tute id aserere non valeam, ob longam absentiam ab illis Tribunalibus, que solum adolecentis prædicavi.**

Limitatur quarto, ut non procedat assensus prædictus in feudis plantis, & de tabula, sed tantum in quaternatis, ut ex *Frecc. & Rovit. d. prag. 8. num. 6.* sequitur de *Marin. d. res. fol. 28. n. 12.* aserens id late probat per *Tison. al. res. fol. 14.* limitatur quinto in carente successore, cui assensus hic non censetur præstius, *Rovit. in d. prag. 2. n. 5. de Marin. d. res. fol. 28. n. 17.*

In casibus autem, in quibus cessante dicta gratia, expeditur assensus expressus, dos in hoc ab aliis privilegiata reperitur, quod juxta favore assensus expediti potest, etiam post mortem feudatarii, quando alias juxta regulas generales expediti non potest, ut ex notabilis theoria Bartholomei de Capua fundata in *lib. 2. §. 1. res. fol. de iur. dot. firmant communiter Rgnit. col. feuditas, de quibus Loffred. decif. 31. in princip. num. 11. Franch. decif. 86. num. 1. 126. n. 6. & 620. n. 10. Ann. alleg. 66. Molphet. conf. 3. Montan. in c. Imperialem, n. 206.*

Et

Et licet Aponte de potestate Proreg. tit. de assensu Reg. super dot. §. 1. per tot. acriter hoc impugnet, eumque sequatur *Salgad. in Labry. cred. p. 1. c. 33. ex num. 12.* ubi late discutitur materia text. in *d. l. §. 2. §. 1. res. attamen in Regno recepta videtur dicta sententia, quam bene tenet Montan. ubi supra, quia feuda sunt hereditaria mixta, in quibus successores tenentur esse heredes ultimi defuncti, quamvis eo invito ad feudum veniant, juxta *decif. Franch. 1. n. 16. & seg.* ob quam qualitatem in eadem sententiam ex *Camillo de Corte* devenit idem *Salgad. ubi supra, n. 24.* cuius rationes videtur admittendæ in majoratibus, vel feudis ex pacto.*

Declaratur tamen hæc conclusio, ut procedat tantum in dote, in qua mulier tractat de damno vitando, & ne indotata remaneat, fecit autem in antephatò seu alio loco, *Franch. d. decif. 126. n. 7. & 620. n. 13.* ex qua ratione dicendum etiam veniret, hoc esse privilegium personale mulieris cum ipsa terminandum, quia ea defuncta cessat unitaria conclusio, ne scilicet mulier remaneat indotata; prout eandem conclusionem, ex *Afflicti & Cappy. limitat Lanar. conf. 73. n. 7.* quem refert & sequitur *Galcot. lib. 3. contro. 27. in fin. ubi declarat, decif. Afflicti. 111.* quoties nempe heres revocatur obligationem; sed non video quidnam hoc operetur, quia si heres in feudo succedens, cogi potest invitum ad petendum assensum, inutilis est hæc revocatio, præterquam quoad jus alteri modo tempore legitime quæsitum; in cuius præjudicium assensum non retrahat, sed attendendum esse ut nunc, & non ut tunc, firmant Aponte ubi supra, n. 23. & bene *Franch. d. decif. 86. n. 4.* cum aliis in simili materia retroactionis plenè congetis per *Salgad. in Labryn. cred. p. 2. c. 21. ex no. 34.* quoniam contractus super feudo nullum habet statum implicitum validitatis, proinde que revalidatio attenditur ut nunc, non ut tunc.

Tertius enim, qui modo tempore cum assensu quæsitus jus super feudo, non debet pati præjudicium, quia quando jus suum obvenit, jam feudum erit liberum, nulli oneri, hypothecæ, vel servituti affectum, ita ut ipse fuerit primus in impetenda in feudo servituti qualitate.

Contraria verò procedunt in actu habente implicitum statum validitatis, ita ut principium sit confirmabile, & cum hac distinctione procedit etiam *Rot. in Rom. res. fol. 8. Junii 1654. coram Melio ex §. Quo vero ad novum motivum, ubi admittitur retroactio ad diem contractus in his casibus, in quibus res in contractum deducta, erat in commercio, ita ut non repugnante intrinsicæ rei materia, solum obstat licentia Superioris pro solemnitate, quæ fuit expressè reservata, que decisio emanavit in notabili casu, de quo in sua materia, sub tit. de dote in causa prædicta, ubi de hac materia retroactionis.*

Et dum in hanc materiam incidit sermo, ut aliquorum qui in congressu interveniunt, curiositatis satifaciat, eorumque mandatis parendo, subiungo, quod licet per leges Regni alteratum sit jus commune feudorum, ita ut isto attentio femina nullum jus habeat in feudo pro dote, seu paraggio, at tamen ex Constitutione incipit, in aliquibus, illud dicitur et debetur, adeo ut femina petat paraggio conditione ex lege, *Afflicti. decif. 162. Camerar. in l. Imperialem, car. 105. litt. B. in magnis literis, Rovit. prag. 25. de feud. num. 59. Marcianus, disp. 76. n. 8. late Amatus Panormitan. lib. 1. var. cap. 2. Giurb. observ. 28. n. 1. & 5. Amat. Neapolitanus, conf. 42. Staib. jun. res. fol. 102. vol. 2. qui alios cumulant, quia textus Constitutionis loquens expressè de successione feudali, mandat feminis per masculos exclusis dari dorem de paraggio, unde propterea paraggio esse onus feudi potest dicere solent relati per *Marcian. d. disp. 76. n. 8. Amat. d. res. fol. 2. nu. 43. Staib. d. res. fol. 102. numer. 3. & 4.**

Sed in hoc sistendum, quia verius videtur pro eo non competere hypothecariam, vel aliam actionem realem, ut per *Afflicti. d. decif. 162.* cum aliis per *Rovit. d. prag. 25. de feud. n. 64. Rocum respons. 68. n. 13. tom. 2. Giurb. observ. 28. n. 30. Tapp. decif. 48. num. 4. Thor. 2. p. compend. decif. verbo servitutes possessores il. 2. col. 3. Marcian. d. disp. 76. num. 10. & 11. quod etiam admittit *Strabian. ubi supra.* Dicitur tamen onus feudi improprie, quia nempe actio personalis pro hujusmodi paraggio competens, est quandoque exercibilis contra tertium feudi possessorem, tamquam ad debitum occasione feudi, & sic cum feudum sit occasio debiti, propterea dicitur onus feudi, non quod illius corpus aliquid reali onere affectum sit, sed ex quadam personali, seu perlocutoria actione, ex deductis in *Romana restrictionis pecuniarum pro Casarellis hoc eod. tit. ad materiam Bullæ Baronum.**

Contra successorem iurati univalem feudi, tamquam habentem qualitatem hereditariam, datur actio personalis

Card. de Luca, Lib. I.

ad factum, vel per tenentam in feudo juxta proximam antiquam, vel per coactionem ad illud vendendum juxta proximam hodiernam, sed contra successores particulares datur actio ad fructus tantum feudi, & in subsidium, ut quidquid discrepet *Rovit. d. prag. 25. n. 70.* (qui tamen n. 71. quoad fructus non videtur negare) firmat per *Tappian. Thorum, Giubam, Marcianum, & alios, apud quos etiam habetur; tertios possessores plurimum feudorum, non in solidum, sed pro virili conveniri posse, atque ad ratam feudis conveniendum.*

Paraggio enim feminae exclusæ à successione, non debetur ex solis feudibus, sed ex integro patrimonio feudali, & allodialium per æres, & libram, *Giurb. d. obser. 28. nu. 29. & 36.* eodem modo quo in solvendis feudatarii debitis fit concursus inter hæredem paganicum & militarem in qua divisione facienda non attenditur valor feudorum in fructu, sed in proprietate, attento tempore mortis feudatarii, de cuius successione agitur; unde advertendum, quod aliud est taxare patrimonii quantitatem ad effectum regulandi dote congruitatem Patre vivente, & tunc attendendus videtur potius redditus quam valor in sorte. Aliud vero taxare eisdem patrimonii quantitatem, ad effectum taxandi paraggio ad terminos legitime, cuius loco in terminis dictæ Constitutionis in aliquibus, dos succedit, ac faciendi dictum concursum bonorum allodialium, & feudali, ut hic; nam tunc attendenda est fors, non redditus, *Giurb. d. obser. 28. in fin.*

Dictumque paraggio debetur omnibus illis feminis, quæ si feudum esset dividuum, de jure communi participarent in ejus successione, quia dicitur subrogatum loco portionis hereditariæ, in qua cessante exclusione seminarum, & individuitate succederent, ad instar vite militiæ debite masculo secundo genito excluso, ut late per *Amatum d. res. fol. 2. lib. 1. & res. fol. 75. lib. 2.* ubi plura ad hanc materiam, præsertim si nepti ex secundo genito prædefuncto debeat paraggio in feudo obvento ex successione avi, & si debeatur dos de paraggio in linea collateralis; & hæc sunt quæ discutivè, & ad materiam notitiam mihi occurrunt insinuanda, ex quibus requirens desumere poterit id quod ad rem suam faciat, maturius in congressu discutendum; rogans admittere justam excusationem, si forte in aliquibus ex dictis propositionibus contingat deviare ab illis opinionibus, quæ in dictis Tribunalibus essent hodie magis receptæ, ob sapientissimam causam longevæ absentia ab eorum praxi.

ADNOT. AD DISC. XXVI.

Usta si materia localis, utpotè pendens ex gratia particulari, non de facili versant in Curia Romana datur occasio de illa agendi, ideoque ultra deducta in discursu, videri poterunt deducta in materia apud Reverer. & addent. *decif. 3. 120. 229. & 570. & Modern. de Luca ad Franch. decif. 613.*

NULLIUS PROVINCIE BAREN. MELIORAMENTORUM PRO PRINCIPE MONACHI.

Responsum pro veritate.

Feudatarius feudo privatus, deinde ad illud restitutus, quæ melioramenta rescire teneatur ei, qui hoc medio tempore ex domini directi investitura idem feudum possedit, & quomodo hæc melioramenta sint æstimanda.

Et de restitutione feudatarii rebellis ex Capitulis, & conventionibus pacis, an dicatur gratia importans novam concessionem, vel potius omnimodam restitutionem in pristinum statum jure possitimiti, & reviviscentiæ, seu excitacionis antiqui domini.

S U M M A R I U M.

- 1 *Falli series.*
- 2 *Melioramenta feudatario rescinda sunt in respectu tempore, quo restitio solvenda est.*
- 3 *De intelligentia text. in cap. 1. §. si Vaßallus hic finitur lex, super restitio melioramentorum.*
- 4 *Factum Principis supremam potestatem exercerentis dicitur casus fortuitus.*
- 5 *Restitutio feudi post incursum caducitatem, an sit gratia importans novam concessionem.*

manæ Curie, à quo etiam de casu præcedenti consultus fueram.

Respondi negativè, quia relevium est quoddam onus ex consuetudine in eo Regno solvendum, non per morientem, vel ex ejus bonis, sed per Feudatarium successorem, cum hujusmodi onus successerit loco novæ Investituræ, quam de jure communi feudorum novus Vassallus infra annum, & diem petere debet, de qua in Masson. renovat. & in Farfen. hoc eod. tit. atque præstat pro quadam recognitione domini, taxatum in ea quantitate, quam importet medietas fructuum feudis illius anni, Item in Const. post mortem, & in c. 1. §. Sed & res. per quas fiat investit. Frecc. de sub. feud. lib. 2. auctor. 3. Capan. in hoc tractatu de relevio. p. 1. qu. 3. & 4. cum segg. Rovit. in prag. 1. de off. procu. Cef. Ganavet. dec. 4. Pratus abler. §. 3. & 9. ac ceteri passim.

Atque eatenus successor in feudo ad hujusmodi solutionem tenetur, quatenus sit in possessione, Anna allegat. 95. Rovit. prag. 1. num. 11. Capan. ubi supra. p. 1. q. 7. nu. 8. & latitis p. 4. q. 32. per tot. qui tamen subjungunt id non impedire dominum directum agere pro relevio in conditione contra quocumque tertios possessores, vel detentores feudi, sive ex ejus fructibus; Unde propterea nullatenus dici posse videtur successorem non curantem feudi successorem, ejusque possessionem, & utilitatem. posse ad hujusmodi oneris solutionem de bonis propriis surgeri, cum sit onus, vel juxta unam opinionem reale, afficiens nempe ipsum feudum ejusque fructus, vel juxta alteram personale, afficiens personam primogeniti, qui successit in feudo, ejusque possessionem, & emolumenta obtinet.

Idè quæ cum Regius Fiscus uno, vel altero modo dicti oneris solutionem consequi debeat, cum hac differentia, quod nisi fiat renunciatio, vel respectivè non solvatur infra annum, præterire potest in pœnam, solutionem duplicatam, ut constat ex deductis per Capan. eod. tractatu. p. 5. q. 1. cum segg. & alios, de quibus supra, idcirco cura esse debet eum, ad quem hujusmodi feudorum commodum, & utilitas pertinet, dictam solutionem sequi, aliaque adimplenda fieri; nam alias ipse reportabit damnum, & fructuum diminutionem, quæ resulerat à duplicata solutione, sive etiam ab illa autoritativè faciendi per Regios perceptores, & Commissarios.

An autem facta denunciatio, sed minus veridica fructuum, intret dictæ pœnae solvendi duplicatum, & sic fructus integros, distinguuntur Curte de feud. p. 2. c. 3. n. 72. impress. apud Marin. tom. 3. quod si datur lissa defectiva in aliquo corpore, quod tunc occultatur, de illo solvitur integer fructus, si vero non in corpore, sed in quantitate, tunc non intret pœna.

Prout ejusdem cessionarii onus, & cura esse debet, ut stante obitu dicti Honorarii, qui hujusmodi feudorum utilitatem, & omnimodam dispositionem cessit, fiat per hodiernum Principem uti hereditas, & legitimus successorem præambulum, & apprehensio feudorum possessione, per ipsum cum Regio assensu formiter illa cedantur ei, quem dictus cessionarius nominabit; Hoc unum tamen certum videtur, dictum onus non incumbere non possidenti feudum, neque illius fructus, & utilitatem percipienti, sed solvendum esse ex effectibus ipsius feudi, & per eum, qui percipit utilitatem, ut constat ex deductis per Ann. d. alleg. 95. & Capan. d. p. 4. n. 32.

Et quod dicitur de relevio, procedit etiam in alio onere, quod nuncupatur jus raperi, solvendi pariter à novo feudi successore propter homagium domino faciendum pro nova investitura, pro quo alportandum erat, & ponendum ante pedes Regis raperum, cujus loco istud onus successit, ut per Capan. d. tract. de relevio p. 1. q. 1. n. 24. & 25. & sic non est onus defuncti, neque illius, qui feudum non obtinet, neque successorem, & utilitatem curat.

ANNOTAT. AD DISC. XXVIII.

Circa istam materiam relevii conferunt ea, que habentur infra, disc. 59. circa punctum, an pro renovatione, debitum sit laudemium, vel altera recognitio; in reliquis autem intrat idem, quod dictum est supra, disc. 26. quod scilicet est materia localis, idè quæ versatur in alia Curia, vel Principatu, non de facili tribuitur maturum iudicium desuper trahere, quando particularis occasio non tribuat, nimiamque facile est in æquivoca incidere, dum totum pendet à praxi, & stylis particularibus Tribunalium loci.

MINERBIN. CENSUS, PRO ALOYSSIO ZELONO, CUM PRINCIPE MINERBINI.

Discursus pro veritate.

An Instrumentum rogatum per Notarium Vassallum probet contra Baronem, vel pro eo in Regno Neapolitano, & an Contractus possit aliunde probari, ita ut substatueatur.

S U M M A R I U M.

- 1 An Cap. Regni Ladislavus disponens Instrumenta rogata per Notarium Vassallum non probare pro Barone, procedat contra ipsum Baronem.
- 2 Quamvis tollatur fides Instrumento, non tamen annullatur contractus, qui potest probari aliunde.
- 3 Via executiva competens pro liquidatione Instrumenti non intrat, ubi illius veritas probatur per testes.
- 4 Obligatio Cameralis probata per testes non est executiva, & quid ubi per scripturam privatam.
- 5 Censuræ de necessitate non requiritur scripturam, sed potest aliunde ejus veritas probari.
- 6 Ex censuræ nullitate non ex defectu forme, sed ex inhabilitate contrahentis, fructus soluti non imputantur.
- 7 Fieri non potest ex pacto, ut credatur Notario Vassallo.
- 8 Quæ dicuntur de Barone, an procedant in Baronissa.

D I S C. XXIX.

Aloyssius Zelonus Utriusque Signaturæ Referendarius, origine Pistoriensis, nativitate autem Conciensis, Condiscipulus, & carus amicus, dedit Principi Minerbinensi scut. 3. m. ad Censum, de quo rogatus fuit quidam Notarius ejusdem Principis Vassallus, unde dubitans de dicti Contractus validitate, ac Instrumenti efficacia stante Cap. Regni Ladislavus, me pro veritate requisivit, eique respondi, quod

Quamvis Molphestus pariter Conciensis, ortum habens in loco Ripæ candidæ propè Civitatem Venulinam communem patriam, ad consuetud. Neap. p. 10. q. 12. n. 6. & ceteri cumulatim per Rotam in Neapolitana Pensionis 27. Maji 1641. coram Bichio (quæ eadem tenuit sententiam) velint Capitulum Regni Ladislavus non procedere in Instrumento contra Baronem; contraria tamen opinio, ut procedat indistinctè, sive pro, sive contra Baronem agatur, est magis recepta ex Afflic. in Const. in locis Deminiis, num. 15. Ann. singul. 244. Franch. dec. 118. in princ. Rovit. conf. 91. m. 2. lib. 1. de Marin. resol. quorid. 280. in princ. lib. 1. latè Gait. de credit. p. 3. tit. 1. n. 820. & segg. ubi confatur Molphestus, & banc firmavit Rot. in d. Neapolitana Pensionis 13. Junii 1642. coram eodem Bichio impressa dec. 92. p. 9. rec. in qua receditur ab alia præcedenti superius allegata, confirmata 2. Martii 1643. coram Rojas inter ejus impressas dec. 198. unde videtur conclusio firma.

Verùm ex hoc tollitur fides Instrumento, non autem annullatur contractus, qui aliunde probatus est validus & firmus, ut per Capob. de Bar. prag. 1. n. 249. Gait. ubi supra, nu. 833. & 835. cum segg. Rot. in d. Neapolitana pensionis 27. Maji 1641. coram Bichio, & admittitur in alia revocatoria 13. Junii 1642. aliud enim est instrumentum, aliud verò contractus in eo contentus, atque sublata fide Instrumenti, non cessat contractus aliunde probatus, Surd. alios colligens conf. 144. n. 13. & segg. dec. 71. numer. 7. & Rovit. super prag. in rubr. de fid. infr. n. 1.

Et sic effectus dicti Capituli Ladislavus erit, vel in casu, quo creditor innititur soli Instrumento, aliam non habens probationem, vel ad effectum viae executivæ. Si enim creditor probaret per testes vel alias species probationis veritatem contractus in instrumento contenti, non haberet eam viam executivam, quæ ex dispositione ritus M. C. V. vel alio statuto conceditur instrumentis, ut observant in specie Capob. ubi supra, numer. 249. & Gait. numer. 840. quod etiam habemus in obligatione Camerali, quæ probata per testes non habet suam consecratam viam executivam, quia gravamen esse potest, non in ipsius obligationis executione, sed in ejus admittenda deducit à Galles. de oblig. quest. 27. num. 4. ubi Zacch. numer. 7. cum segg. Quod etiam extendendum puto, ubi ageretur de obligatione contenta in scriptura privata, cujus veritas negaretur, ita ut opus esset eam formiter reco-

7 Quod non sit deferendum decisionibus, unatantum parte informanti.

ANNOT. AD DISC. XXIX.

EST etiam ista lex localis, ideoque super ejus interpretatione, vel praxi deferendum venit Authoribus versantibus in illis Tribunalibus, quatenus ab illis opinionibus, vel stylis mutentur. Inspecto autem præsentis status, adhuc probabilior videtur opinio Afflic. juxta firmata in hoc discursu, atque ad ejus comprobationem plura colligit Moderni de Luca ad Franch. dec. 118.

Et quamvis idem deinde in addit. ad dec. 63. i. subdubius remanere videatur ob auctoritatem primæ decisionis Rote apud Bichium in eodem discursu infirmata, quæ est inter ejus postmodum impressas dec. 55. cum qua procedit alter Scribens, qui apud eundem addentem registrarum; attamen cessat dubitandi ratio. Itantè recessu coram eod. Bichio inter suas dec. 91. cujus notitia tam per dictos Scribentes, quam per addentes non habebatur, atque apud eundem, alii referuntur agentes de materia hujus legis.

Persistendum quoque videtur in opinione firmata in discursu, quam etiam sequitur de Marin. ad Reverter. dec. 386. non obstantè, quod eadem decisio sit in contrarium, ut ista lex adimat quidem scripturæ illam fidem, quam sibi præstat publica auctoritas notariarum, sed non annullat contractum, neque tollat facultatem probandi illius veritatem, per testes, aliasque species probationis, inter quas ipsamet scriptura, tamquam privata, connumeranda videtur, idemque Notarius, tamquam privatus testis supplendus ex aliis testibus, aliisque probationis speciebus, & adminiculis adhiberi potest, ad instar eorum, quæ habentur tit. de date, discurs. 143. de statutis, & legibus, quæ eandem fidem admittunt scripturæ, sive inducant in aliquibus contractibus præsumptionem metus, & doli cum decreto irritanti, juxta adeo frequentem praxim in Curia super contractibus mulierum, & minorum, non servata forma statutorum, quoniam operantur quidem, ut instrumentum, de se ipso non faciens illam fidem, quam aliàs de sui natura facere deberet, neque mereatur illam executionem, quam aliàs haberet, sed non impedit quin reiveritas aliunde probari valeat, quodque ipsamet scriptura deseruiat pro una ex speciebus probationis, ab aliis tamen supplenda, dum etiam contractus non solemnes, qui non sufficiunt ad obligationem, attenduntur tamen ad probationem, ex relatis apud Arguell. dec. 63. n. 37. & 38. & alibi pluries infirmatur; & sic quod lex tollit id, quod ipsa dedit circa fidem Notario præstantiam, sive quod inducit præsumptionem fraudis, & doli, vel metus; sed hæc est præsumptio juris tantum, quæ sufficit, non data contra probationem, quam non tollit, quoniam aliàs esset derogare veritati naturali, atque confovere peccatum, atque permittere locupletationem de alieno, quod fieri non potest, nisi in pœnam, quod in dubio non presumitur.

Et quatenus etiam constaret, quod ita dispositum esset in pœnam, adhuc tamen obstaret canonica æquitas, quæ ob dictam rationem peccati, quod resultat à locupletatione de alieno, invito domino, non permittit executionem pœnæ conventionalis ultra id, quod interest, ex deductis sub tit. de regal. disc. 17. & sub tit. de loc. & conduct. disc. 43. & alibi; & licet ibidem firmetur validitas conventionum pœnallium, quoties usura suspicio adfit, & juramentum accedit, attamen in illis, vel similibus casibus id provenit ratione subjeçtæ materiæ, & de natura illorum negotiorum.

Probabile quoque videtur id, quod firmatur in discursu, ut ista lex, quamvis sit laicalis, locum habeat etiam in foro Ecclesiastico, & cum personis Ecclesiasticis ab ejus auctoritate exemptis, quoties tamen agatur de instrumento Notarii Regii tantum, secus autem si esset Apostolicum, ex ea congrua ratione infirmata d. disc. 143. de date, ac etiam disc. 26. sub tit. de alienat. & contrah. & tit. de judic. disc. 27. quod scilicet lex non exerceat suam auctoritatem cum persona Ecclesiastica, sed cum proprio subdito, quem publicum Notarium ex ejus auctoritate creavit, dum illi attribuitur potestatem denegat in certis casibus, in quibus ille dicendus non est Notarius, ad instar Judicis delegati, qui in restrictionibus in delegatione contentis, non dicitur Judex, sed homo privatus, & sic dici non potest scriptura publica ob auctoritatem notariarum à Principe sibi collatam, dum ista auctoritas non adest, quia Princeps eam isto casu concedere noluisset, ac propterea dicitur illa cum non subditis indirectè operato, quam leges laicales faciunt in actibus juratis, quamvis laico non detur potestas dispensandi juramento, ex relatis d. disc. 143. de date, & plu.

recognoscere, quia substantia probationis adhuc pendere videtur à dicto testium recognoscimento, & sic in hujusmodi probationis admisione potest esse gravamen, à quo intrat appellatio, non autem ab ipsa obligatione. Non sic est, ubi concurrat publicum instrumentum, quia illud facit probationem probatam, licet de facto in praxi, etiam hujusmodi apocriasi soleat executio.

Cum igitur dictum Capitulum Regni adimat fidem instrumento, sed non annullat contractum, sequitur, ut non intret nullitas census, neque timeri valeat de imputatione fructuum solutorum, vel solvendorum in sortem, quia ex veriori sententia, census non requirit probationem instrumentalem de necessitate, ut per Buratt. dec. 10. num. 8. & segg. & dec. 46. num. 1. & segg. cum aliis plene deductis per Cencium de cens. qu. 43. ex num. 13. cum plur. & segg.

Conclusio autem de impunitis fructibus in sortem procedit, ubi nullitas consistit in defectu forme, ita ut cessante censu, contractus dicatur continere potius mutuum, vel simplex creditum pecuniarium fructuum non productivum, & in his terminis loquuntur auctoritates, quæ ad hoc possunt allegari; adeo ut, etiam si contractus esset nullus ex inhabilitate contrahentis, quia nempe Ecclesiæ, minor, mulier &c. adhuc tamen donec sequatur declaratio nullitatis, propter implicitum statum liquiditatis fructus non imputantur in sortem, Ros. dec. 29. apud Cenc. & dec. 119. num. 26. & segg. par. 7. recent. idem Cenc. q. 24. & 88. utrobique num. 16. quia verè imputatio non intrat, nisi ubi deficit substantia census, sive ubi adest defectus forme, ita ut fructus faterentur usuram, sed in casu nostro, nullo modo cadere potest ista dubitatio, nam eo ipso, quod baro dicit solvisse fructus census, consequenter fateretur veritatem contractus, Buratt. d. dec. 10. num. 14. sequitur Cenc. d. qu. 43. n. 33. ubi alios allegat: dicta autem dec. 385. part. 5. recent. non dicit, quod fructus imputentur in sortem, sed quod solutio fructuum, & observantia non est apta tollere nullitatem contractus ad effectum, ut possit quando cumque impugnari, quod latius firmavit Rota dec. 80. part. 10. & dec. 98. part. 11. recent. & sæpe in aliis, sed non inde inferatur ad imputationem fructuum in sortem. Et sic ubi de veritate præexistens creditus, ex quo census est constitutus, constat alunde, & habemus subsequenter observantiam cum solutione fructuum, cessat verè dubitatio, solumque creditus præjudicium versatur in eo, quod non potest intromitti ad effectum viae executivæ, & liquidationis, servata forma ritus M. C. V.

Et licet Rotam d. Neapolitana pensionis Junii 1642. coram Bichio §. tandem non relevat, videatur non admittere observantiam in comprobationem instrumenti, quasi quod non sit in potestate Baronis contravenire dicto Capitulo æquivocatur manifestè, & Afflic. ad hoc allegatus, quid tale non probat, ac receptissimum est, veritatem posse aliunde probari, Afflic. enim dicit, quod fieri non potest ex pacto, ut credatur Notario Vassallo, sed non excludit alios modos probandi veritatem contractus.

Habemus in simili de statutis adimentibus fidem scripturis, & instrumentis, per quæ ita indirectè statuta laicalia tollunt actus juratos, super quibus disponere non possunt, quia non per hoc tollitur modus probandi veritatem actus, & juramenti aliunde, Lambertengh. de contrah. glo. 8. verbo mariti, n. 99. Adde, ad Buratt. dec. 422. num. 18. ubi ceteri, major autem hujus creditus difficultas consistebat in defectu regii assensus, unde propterea est posterior habentibus assensum, etiam posteriorem, forte absorbitivum totum assensum, ut intret regula, quod inanis est actio &c.

In quadam alia causa Gravinen. census coram A. C. super hoc eodem cap. Ladislavus, disputati, aliam quæ dicuntur de Barone, procedant in ejus uxore. Et negativè respondendum esse dixi, quia veramur in lege odiosa, & exorbitanti, non extendenda, ex punctuali auctoritate Franch. dec. 118. in fin. Et ita iudicandum fuit &c.

S U M M A R I U M.

- 1 De materia discursus.
- 2 Quod lex, quæ tollit fidem scripturæ, non impediatur aliam probationem.
- 3 Pœna conventionalis non existit ultra interesse.
- 4 Quod ista lex laicalis habeat etiam servari in foro Ecclesiastico.
- 5 Quando sit locus retentioni fructuum.
- 6 An ista lex procedat in uxore Baronis.